

SZOLNOK VÁROSI ÓVODÁK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA- NYITNIKÉK TAGINTÉZMÉNY PROGRAMRÉSZE

Felülvizsgálat ideje: 2021. 08. 15.
Módosítás időpontja: 2025.06.13.

Érvénybe lépés ideje: 2025. 09. 01.

Igazgatói nyilatkozat

Alulírott, Szamosfalviné Töröcsik Ibolya, a Szolnok Városi Óvodák igazgatója ezúton nyilatkozom, hogy az Intézmény – 16 feladatellátási helyen működő köznevelési intézmény – tagintézményeit érintő tanfelügyeleti ellenőrzéshez szükséges, közös elvárásokat tartalmazó dokumentumait (többek között: éves munkaterv, beszámoló, pedagógiai program) a nagy terjedelmükre való tekintettel az intézmény hivatalos honlapján teszi közzé.

A fenti dokumentumok aktuális és hiteles verziói az alábbi helyen érhetők el:

<https://szolnokiovodak.hu/>

Kijelentem továbbá, hogy a honlapon szereplő iratok naprakészek, az ellenőrzés időpontjában érvényes és hatályos verzióknak felelnek meg.

Kelt: Szolnok, 2025. november 18.

Szamosfalviné Töröcsik Ibolya
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

1. HELYZETELEMZÉS	4
1.1. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA.....	4
1.2. SZEMÉLYI – TÁRGYI ERŐFORRÁSAINK	6
1.3. SZAKMAI MÉRFÖLDKÖVEK	7
2. TAGINTÉZMÉNYÜNK ÉRTÉK-, ÉS CÉLRENDSZERE.....	8
2.1. TAGINTÉZMÉNYI TÖBBLETÉRTÉKÜNK.....	9
3. PEDAGÓGIAI ARCULATUNK ÉS ALAPELVEINK.....	9
3.1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT, JÖVŐKÉP	10
3.2. „NYITNIKÉK” GYERMEKKÉP	10
3.3. ÓVODAKÉP	11
4. NEVELÉSI CÉLJAINK	11
4.1. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI CÉLUNK.....	11
4.2. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK	12
5. A MEGVALÓSULÁS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ KRITÉRIUMAI, DÖNTŐ TÉNYEZŐI	12
5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA.....	12
5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	20
5.3. AZ ANYANYELVI -, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	24
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	29
6.1. JÁTÉK – ÉLMÉNYEN ALAPULÓ TANULÁSSZERVEZÉS	29
6.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	35
6.3. MINDENNAPOS MOZGÁS	40
6.4. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC	43
6.5. VERSELÉS, MESÉLÉS	46
6.6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA – NÉPI KISMESTERSÉGEK .	49
6.7. A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	52
7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	54
8. A GYERMEKEK SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSÉT SEGÍTŐ MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK.....	54
9. A „VARÁZSCERUZA” SZAKMAI PROGRAMRÉSZÜNK MEGVALÓSÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ SZAKMAI FELADATAINK (5-6-7 ÉVES GYERMEKEINK)	55
10. EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZEREK	57
10.1. ÓVODA-CSALÁD EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	57
10.2. KÜLSŐ PARTNERKAPCSOLATAINK, EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	59

1. HELYZETELEMZÉS

1.1. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Óvodánk a Szolnok Városi Óvodák Nyitnikék Tagintézménye. A belvárostól elhatárolt, mégis hozzá viszonylag közeli részén található. 1960-as években családi házból átépült gyermekintézmény, mely a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola tőszomszédságában helyezkedik el. 4 csoportunkból 3 tágas, eredetileg csoportszobának készült; 1 csoport átépítéssel került kialakításra /kisebb méretű/, a kiszolgáló helyiségekkel együtt, valamint egy tornaszoba, és egy fejlesztő szoba áll rendelkezésünkre. Óvodánk férőhelyeinek száma 92 fő.

Tagintézményünk névválasztása a „Nyitnikék” is tükrözi nevelőtestületünk szűkebb és tágabb környezetünk iránti nyitottságát, folyamatos megújulási vágyát. Kiemelten fontosnak tartjuk óvodapedagógusaink szakmai fejlődését, a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit, minél sokoldalúbb személyiségfejlesztése érdekében az óvoda tudatos fejlesztését, a holnap elvárásainak való megfelelést. Nevelőtestületünk fontos szakmai törekvése a környezeti nevelésre irányuló pedagógiai módszertani kultúránk megújítása, az „élethosszig tartó” tanulás érdekében.

Célkitűzésünk, szellemiségünk, nevelésünk egyik sajátossága a fenntarthatóságra, környezettudatosságra nevelés. A Földművelésügyi Minisztérium és az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár hirdetett pályázatot **Zöld Óvoda** címre, melyet már három (2015, 2020, 2024) alkalommal sikeresen elnyertünk. Óvodánk működési feltételei, felszereltsége, szellemisége (kertváros-zöld övezet, tágas udvar, Madárbarát kert, Nyitnikék mini tanösvény, energiatakarékosság, természetes anyagú, környezetbarát berendezési tárgyak, szelektív gyűjtés, komposztálás, kis kerti szerszámok, kis veteményeskertek) lehetővé teszik a Zöld Óvodai Kritériumrendszer maximális megvalósítását környezeti nevelőmunkánkban.

Zöld óvodánkban kiemelt szerepet kap nevelési folyamatunkban a környezettudatos életvitel megvalósítása, környezettudatos értékek közvetítése, helyes szokásalakítás. A fenntarthatóságra nevelés pedagógiai tartalmát minden óvodapedagógus és alkalmazott ismeri és alkalmazza, viselkedésük, szerepük mintaadó.

2020-ban büszkén vállaltuk fel a POK Bázisintézményi feladatokat. Bázisintézményként bekapcsolódva a Zöld Óvoda hálózatába minél szélesebb körben segíthetjük és terjeszthetjük a fenntartható és környezettudatos szemléletmód és magatartás alakítását szűkebb és tágabb környezetünkben. Bemutakozó szakmai anyagaink, jó gyakorlatunk példát mutatnak tevékenységeinkről, segítik a Magyarországi Zöld Óvodák Hálózatának megerősödését.

Az intézményi helyzetfelismerés eredményeire (nevelőtestület érdeklődési köre, szülői elvárások, Zöld Óvoda cím, udvarunk tárgyi adottságai) alapozva készült el Jó gyakorlatunk, a „Nyitnikék Mini Tanösvény – fenntarthatóságra, környezettudatos magatartásra nevelés az óvoda udvarán az erre a célra kialakított helyszínen.

Jó gyakorlatunkban az óvodapedagógusok irányításával céltudatosan, előre megtervezett élmény- és tapasztalat-, ismeretszerzési lehetőségeket (foglalkozásokat) szervezünk az óvoda 5-6-7 éves korú gyermekei számára.

Tagintézményünk egyedi sajátosságai a pedagógiai programunkba beépített, „Kalandozások a természettudományok világában” (természettudományos ismeretek IKT eszközök használatával) foglalkozás, a „Bokréta” (népi kézműves) tevékenység, és a „Moccanj!” csoportközi mozgásos tevékenység. A kulturális és környezettudatos értékközvetítés egyedi helyszínei óvodánkban a „Bokréta” néphagyomány kuckó és az óvoda udvarán kialakított „Nyitnikék Mini Tanösvény”.

Tágas udvarunk, folyamatos, tudatos fejlesztéssel vált az évek során alkalmassá a sokoldalú gyermeki tevékenységekhez. Nagy figyelmet fordítunk környezetünkre, hiszen a virágoskertek, veteményeskertek, gyümölcsfák, cserjék és a „Nyitnikék Mini Tanösvény” gondozása, karbantartása, valamint állagmegóvása folyamatosan történik, bevonva a gyermekeket.

A 3-6-7 éves gyermekek életkori szükségleteihez igazodva alakítottunk:

- vegyes életkorú csoportokat, ahol a gyermekek együtt nevelkednek 3-7 éves korig, leképezve a családot; testvérek, rokonok, barátok együtt járhatnak, amely biztonságot nyújt.

(Szokások gyorsabb elsajátítása, idősebbek példát mutatnak, szokásrendre figyelmeztetnek, segítenek, a függetlenedés felgyorsul.)

- rugalmas, folyamatos napirendet, amelynek keretében mindenki egyéni igénye, fejlődési üteme szerint élheti mindennapjait; a legtöbb időt a játékra fordítjuk;

- változatos, gazdag játékos tevékenységszervezést, növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos foglalkozást, melyben a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzése, a felfedezés lehetősége, valamint a kreativitása valósul meg.

Gyermekbarát nevelőmunkánkkal biztosítjuk annak lehetőségét, hogy az óvodánkba járó gyermekek felszabadultan élhessék óvodás éveiket. Életkoruknak, egyéniségüknek megfelelő területeken, tevékenységekben tapasztalatokat, élményeket, alkotó ismereteket szereznek, sikerélményekhez jutnak, harmonikusan fejlődnek, válnak iskolaéretté. Elfogadjuk és felvállaljuk az egyéni igényeket. Figyelembe vesszük a szűkebb, tágabb, társadalmi környezet elvárásait. Célunk, a tudatos, lokálpatrióta értékközvetítés, a magyarságunkhoz kapcsolódó néphagyományok átörökítése.

1.2. SZEMÉLYI – TÁRGYI ERŐFORRÁSAINK

Személyi feltételek:

Pedagógiai programunk hatékony megvalósulását garantálja, hogy nevelőközösségünk minden tagja felsőfokú óvónői képesítéssel rendelkezik. A nevelőmunka színvonalának megőrzését, folyamatos fejlesztését ön- és továbbképzéssel, ill. továbbtanulással érjük el.

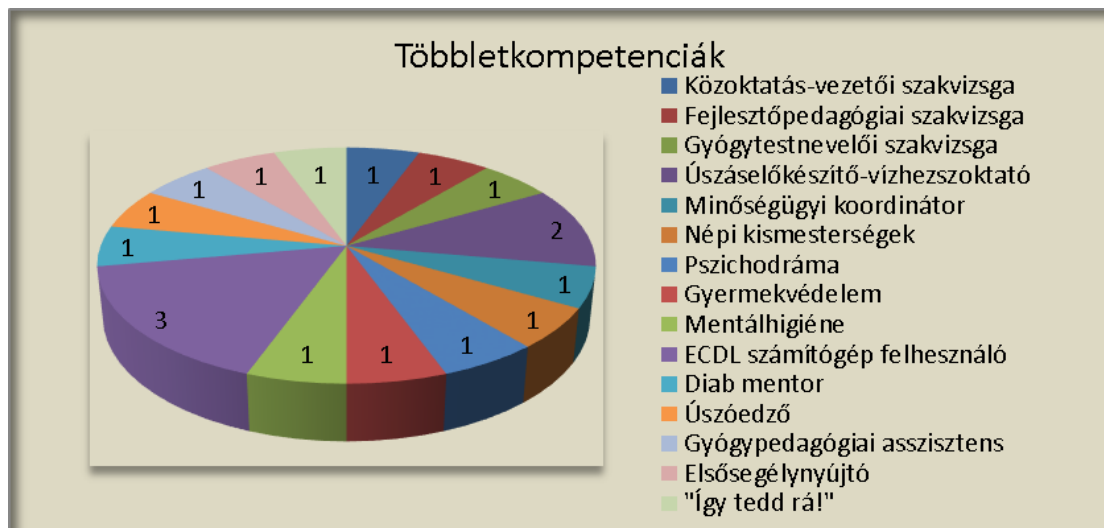
A 4 vegyes szervezésű csoportban 8 óvodapedagógus és egy pedagógiai asszisztens dolgozik. Munkájukat 4 óvodai dajka, 1 fő konyhai dolgozó és 1 fő udvaros- karbantartó segíti.

Az óvodapedagógusaink és a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársaink /15 fő/ összetétele és felkészültsége alapján vállalja a Szolnok Városi Óvodák által kitűzött nevelési alapelveket, a helyi pedagógiai programrészen foglaltak minőségi megvalósítását.

Erősségeink a személyi feltételek vonatkozásában:

- A gyermek-felnőtt, felnőtt-felnőtt partneri együttműködése,
- az óvodapedagógusok sokoldalú képzettsége, folyamatos önképzése, IKT eszközök kezelése
- a pedagógiai munkát közvetlenül segítők szakképzettsége
- a tagintézmény vezető és a nevelőtestület kölcsönös és hatékony együttműködése.

Többletcompetenciáink bemutatása:

Tárgyi feltételek:

Nagy hangsúlyt fektettünk az óvoda arculatához igazodó felszerelések, eszközök, játékok beszerzésére, használatára. A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékokra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint

vesznek részt. Óvodánkat felszereltük mozgásfejlesztő, a népi kismesterségek gyakorlását szolgáló tárgyakkal, intellektuális képességfejlesztő játékokkal, könyvekkel. Állandó helyet alakítottunk ki a népi kismesterségek megismeréséhez és gyakorlásához.

A sajátos tevékenységi rendszerünk megerősítéséhez szükséges eszköztárunkat – amely magas színvonalú munkára ad lehetőséget – folyamatosan bővítjük.

Tagintézményünk fejlesztő szobával is rendelkezik, ahol szakpedagógusok által végzett egyéni fejlesztések valósulnak meg. Ehhez a megfelelő eszközrendszert biztosítottuk.

Informatikai eszköztárunk a mai kor elvárásainak megfelelően kiépített, annak használata a gyermekcsoportjainkban is elérhető.

Az **egészséges óvodai élet** biztosítása érdekében tiszta, higiénikus, biztonságos környezetet teremtünk.

Udvarunk jól felszerelt, megfelelő méretű, némely területen parkosított. Az itt, 2015-ben kialakított, folyamatosan fejlesztett és karbantartott „Nyitnikék Mini Tanösvény” segítségével lehetőségünk nyílik a külső világ tevékeny felfedezésére, megszerettetésére.

Pályázatokon való részvétellel, tervezzük további udvari mozgásfejlesztő játékok, eszközök beszerzését.

1.3. SZAKMAI MÉRFÖLDKÖVEK

Évszám	Esemény
1990-től	Pünkösd, családi gyermeknap- Néphagyomány ápolás beépül a mindennapokba
1993-tól	„Ötletparádé és szaktanácsadás” családi rendezvény az Advent jegyében
1993-tól	Jeles napokhoz kapcsolódó családi játszóházak
1994-től	Állatok világnapjának megünneplése
1997/1998	Programírás előkészítése-tapasztalatszerzés a „minta” programokkal működő óvodákban: Dob utca, Mályva tér, Jászberény- Maci Alapítványi Óvoda;
1999/2000	Bevezetésre kerül a Helyi nevelési program
1999-2007	II. sz. Óvodai Igazgatóság működése
2000-től	„Egy nap az egészségünkért” családi program szervezése az egészséges életmód jegyében
2003-tól	Hagyományteremtő Karácsonyi hangverseny- Tiszaparti Gimnázium diákjaival
2007-ben	Megalakult a Szolnok Városi Óvodák Igazgatósága
2008.	„Régi idők játéka” kiállítás
2008-tól	„Tudorka” csoportközi foglalkozás az iskolába készülő gyermekeknek
2009/2010	A megszűnt csoportszoba átalakítása tornaszobává.
2010/2011	Fejlesztő szoba kialakítása

2012-2014	TÁMOP-3.1.11-12/2-2012-077 Óvodafejlesztés- Szervezetfejlesztés A Kompetencia alapú Pedagógiai Program elemeinek adaptációja –előkészítő szakasz
2013-2014	TÁMOP-3.4.2.A-11/2-2012-0009 „Sziget, amely befogad – az inkluzív ellátás együttműködő, egymásra épülő modellje Szolnokon”
2014	Zeneóvoda – zenei képesség fejlesztés elindul Bekapcsolódunk a Szolnok Városi Óvodák Tehetséggondozó programjába
2015	Zöld óvoda cím elnyerése
2015	Nyitnikék „Mini Tanösvény” létrehozása
2016	Nevelőtestületi Pedagógiai Innovációs-díj elnyerése
2016	Ötletgyűjtemény összeállítása a Nyitnikék Mini Tanösvényhez.
2019/2020	Zöld óvoda cím elnyerése II. alkalommal.
2020/2021	POK Bázisintézményi feladatok ellátása.
202/2024	Zöld Óvoda cím elnyerése III. alkalommal

2. TAGINTÉZMÉNYÜNK ÉRTÉK-, ÉS CÉLRENDSZERE

Pedagógiai értékek	Célrendszer
1. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	Együttműködő, harmonikus személyiségű, a másságot elfogadó, nyitott, együtt érző, előzékeny, türelmes, segítőkész gyermek, aki megismeri szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitás és a keresztény kultúra értékeit hordozza és annak megbecsülésére nevel.
2. Játék és tevékenységben történő tanulásszervezés	Nyitott, vidám, kreatív, kutató-felfedező, szabályok betartására képes, együttműködő, önmegvalósító gyermek.
3. Egészséges életmódra nevelés, mozgás	Gyermekeink önállóan képesek kielégíteni alapszükségleteiket, stabil szokásrendszerrel rendelkeznek, igényesek saját testük, környezetük tisztaságára, és védik, óvják azt.

2.1. TAGINTÉZMÉNYI TÖBBLETÉRTÉKÜNK

- Családias légkör- vegyes életkorú csoportszervezés
- Környezettudatos nevelés:
 - Zöld Óvoda program működtetése
 - „Nyitnikék Mini Tanösvényi” foglalkozások
 - „Kalandozások a természettudományok világában” csoportközi foglalkozások
- Néphagyomány ápolás:
 - Jeles napok
 - „Bokréta” csoportközi foglalkozások
- Mozgás:
 - „Két keréken Nyitnikék”
 - „Moccanj!” csoportközi foglalkozások

3. PEDAGÓGIAI ARCULATUNK ÉS ALAPELVEINK

1. „Nekünk minden gyermek fontos” – a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek tiszteletben tartásával valósítjuk meg a mindennapi gondozást, nevelést.

2. A családdal szorosan együttműködve, azt kiegészítve végezzük munkánkat.

3. Egyéni esetekben hátránycsökkentő, - családsegítő, - preventív szerepet és jelzőrendszeri feladatokat lát el tagintézményünk gyermekvédelmi megbízottja.

3. A tagintézményünkben differenciált bánásmódot alkalmazunk. Nevelőközösségünk inkluzív szemléletű, melyet kommunikációs kapcsolatainkban is érvényesítünk.

4. A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelésének segítése, sérülés specifikus fejlesztése az állapotának megfelelő gyógypedagógiai és konduktív pedagógiai habilitációs és rehabilitációs ellátás biztosításával.

5. A gyermekek életkori és egyéni szükségleteire, érdeklődésére alapozva szervezzük - a szabad játék érvényesítése mellett - az egészséges életmódot megalapozó, alkotó ismereteket biztosító és hagyományőrző tevékenységeket, hogy minden hozzánk járó gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, a harmonikus fejlődése érdekében.

6. A mi nevelő testületünk fontosnak tartja, hogy a hozzánk járó gyermekek érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkörben, élmény gazdag környezetben nevelkedjenek. Az erkölcsi és a közösségi nevelés áthatja mindennapjainkat.

7. A vegyes életkorú csoportszervezés olyan tapasztalatokat nyújt gyermekeinknek, amelyben megtanulják a közös együttélés szabályait: a feltétel nélküli elfogadást, nyitottságot a másság iránt, toleranciát stb.

8. Hangsúlyozzuk a játék elsődlegességét, szabadságát, amely a gyermek önként vállalt tevékenysége, /szabadon választ, mit, mivel, hogyan, hol, meddig és kivel/.

9. A gondozás kiemelt szerepet kap az óvodai élet szervezésében. Segíti a gyermekek önállóságának fejlődését, biológiai szükségleteinek kielégítését. Pedagógiai érzékenységgel biztosítjuk a gyermekek aktuális testi-lelki állapotához alkalmazkodó segítő gondoskodást, egyéni bánásmódot, családi légkört.

10. Az óvoda-iskolai átmenet megszervezése pedagógiai munkánk felelőssége, folyamatábrában meghatározott szempontok és időintervallumok alapján.

11. Az óvodánkban dolgozó minden felnőtt törekvése a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, szeretetteljes nevelése, a meglévő hátrányainak csökkentése, előítélet nélküli tisztelete, szeretete.

3.1. KÜLDETÉSNYILATKOZAT, JÖVŐKÉP

Mi, a Nyitnikék óvoda nevelőtestülete, vállaljuk, hogy olyan nyitott, családi légkört teremtünk, melyben gyermekeink otthonosan érzik magukat.

Közösen kialakított értékrend alapján, szakmai felelősséggel neveljük, fejlesztjük a ránk bízott gyermekeket.

A játékot óvodásaink legtermészetesebb semmivel sem helyettesíthető örömforrásának tekintjük, melyben gyermekeink, pedagógiai tudatosságunk által fejlődnek.

A népszokásokat és a néphagyományokat valós szituációkban ismertetjük meg, általuk erősítve óvodásaink hazaszeretetét, szülőföldhöz való kötődését.

3.2. „NYITNIKÉK” GYERMEKKÉP

Nevelőközösségünk abból a tényből indul ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

A Nyitnikék óvodások (önmagukhoz képest) az életkori sajátosságoknak, egyéni adottságaiknak megfelelően óvodáskor végére:

- Eléri:

- testi fejlettségük,
 - kommunikációs készségük,
 - szellemi/szociális érettségük,
 - önállóságuk,
 - önkifejezésük legmagasabb szintjét;
- Tisztelik az általuk megismert természeti, kulturális, emberi értékeket, népi gyökereket – néphagyományokat, védik-óvják azokat;
 - Megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskoláskor) való átlépés belső pszichikus feltételei: nyitottak, vidámak, kiegyensúlyozottak; sikerrel kezdhetik az iskolát.

3.3. ÓVODAKÉP

Nyitott világ nyugodt légkör

Ingergazdag környezet

Toleráns elfogadás, befogadás

Nevelő – segítő bánásmód és kapcsolatrendszer

Intellektuális – egyéni élmények

Közösségi élmények

Érzelmi biztonság – egészséges életmód

Kiteljesedés

4. NEVELÉSI CÉLJAINK

4.1. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI CÉLUNK

A változó világ igényeit, a családok különbözőségeit, a hagyományokat figyelembe véve óvodásaink a gyermekségük megőrzésével – egyéni érdeklődésük és képességeik szerint – éljenek:

- a játék/játékos tevékenységek,
- a változatos mozgás,
- a külső világ játékos megismerésével,
- a népi kismesterségek lehetőségével.

Alakuljon ki testi/ lelki /szellemi érettségük, nyelvi-kommunikációs fejlettségük, mely a következő életszakasz sikeres megkezdéséhez szükséges.

4.2. ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK

1. A családokkal a demokratikus partnerkapcsolat alapján történő együttműködés, együttnevelés.
2. Az egészséges környezet megteremtése, stabil szokásrendszer, erkölcsi normák megalapozása.
3. Biztonságot nyújtó családi légkörben a közösségi értékek megőrzése mellett az egyéni testi-lelki-értelmi fejlesztése.
4. Az élet és természet közeli tevékenységek során a gyermekek aktív, felfedező, alkotó részvételének, a képességek és az önállóság kibontakozásának biztosítása.
5. A népszokások, néphagyományok valós szituációkban történő bemutatása, a keresztény kulturális értékek megismertetése.
6. Életmódszervezésünkkel, és pedagógiai tudatosságunkkal beszédhelyzetek teremtése, melyben a gyermekek nyelvi-kommunikációs fejlesztése megvalósul. Személyes példamutatásunkkal mintát adunk anyanyelvi értékeink megismerésére, megbecsülésére.

5. A MEGVALÓSULÁS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ KRITÉRIUMAI, DÖNTŐ TÉNYEZŐI

Az egészséges személyiségfejlesztés komplex gondozó – nevelő tevékenység, amely magában foglalja az óvodás korú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztését.

Ezen belül:

1. Az egészséges életmód alakítása,
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Gyermekeink már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve – vagy kioltva – alakítjuk a szokásrendszerüket.

Az egészséges életmód-életvitel kialakításának elemei:

1. a helyes életritmus és elegendő idő biztosítása a napirendben,
2. a gondozás, a szokásrendszer kialakítása az alábbi területeken:
 - testápolás
 - táplálkozás
 - öltözködés
 - pihenés – alvás
 - levegőzés, szabad mozgás, edzés
 - betegség megelőzés, egészségmegőrzés (prevenciós program a szülők bevonásával).
3. az egészséges, tiszta és gyermekbarát környezet megteremtése,
4. a dolgozók és a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása,

5. a környezettudatos magatartás megalapozása.

Célunk:

- kialakítsuk a gyermekek egészséges életvitel igényét
- testileg – lelkiileg egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek legyenek
- ismerjék fel szükségleteiket, és egyre önállóbban elégítsék ki azokat
- sajátítsák el és alkalmazzák az egészségügyi szokásokat, legyenek igényesek környezetükre, saját személyi higiéniájukra
- az óvodán kívül is alkalmazzák az egészséges életmód elemeit, az egészségmegőrzés szokásait a család segítségével.

Feladatunk:

GONDOZÁS – egészségügyi szokásrendszer alakítása:

- A gondozási műveletek kialakításában az óvodai éveket alapozó jellegűnek tekintjük. Kezdetben a gyermekek egyéni képességeikhez igazodva felnőtt segítségével vesznek részt a gondozási tevékenységekben, később – fokozatos gyakorlás biztosításával – a gyermekek önállóan végzik – a felnőtt ellenőrzése mellett.
- Az egy csoportban dolgozó óvónők – a dajkák bevonásával – megállapodnak a szokások pontos menetében – az azonos gyakoroltatás érdekében.

Fontos számunkra:

- gyermekeink testi komfortérzetének kielégítése,
- a vegyes életkornak megfelelő életritmus kialakítása,
- egyéni igényeik fegyelembe vétel,
- elegendő idő, alkalom biztosítása a tevékenységek többszöri gyakorlására,
- nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkör megteremtése,
- bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolat megléte,
- a gyermekek intimszférájának tisztelete,
- az önálló törekvések támogatása,
- s hogy minden tevékenységet tudatos, szóbeli megerősítés kísér.

TESTÁPOLÁS – a személyi higiénia iránti igény kialakítását szolgálja

- Elsődlegesnek tekintjük a bőrápolást, ezen belül is az önálló kézmosás szokásának kialakítását:
 - étkezés előtt – után minden esetben,

- WC-használat után,
 - szükség szerint minden esetben, amikor szennyezettnek érzi a gyermek.
- A testápolási teendők közben a használatos eszközök helyes kezelését megismertetjük, elérjük azok önálló használatát.
 - Nyári időszakban mód van a gyermekek fürdőtetésére, ezzel is fokozni kívánjuk tisztaság iránti igényüket.
 - Az érzékszerveket fokozottan védjük. Az orr, haj, szájápoláshoz megfelelő feltételeket biztosítunk. A szükségletek kielégítését (WC-használat) egyénileg (nem csoportosan), intim körülmények megteremtésével (függönyözött fülke) biztosítjuk.

Fontos számunkra:

- a család és az óvodai szokások összehangolása,
- egyéni eszközök biztosítása (öltözőszekrény, fogmosó felszerelés, törölköző, fésű)
- az önkiszolgáló feladatokhoz eszközök biztosítása (WC-papír, papír zsebkendő, körömkefe, fogkrém, folyékony szappan) ezek helyes használatának, a kéz- és fogmosás helyes kivitelezésének megtanítása, szükség esetén segítségnyújtás
- a hátrányos szociokulturális körülményekből érkező gyermekek fokozott segítése
- igény –és igényesség kialakítása.
- egyéni vállalás alapján mosdófelelős is segíti a tisztálkodási tevékenységek végzését.

TÁPLÁLKOZÁS:

- A gyermekek egészséges testi fejlődéséhez napi 3x-i alapétkeztetést biztosítunk (tízórai, ebéd, uzsonna).
- Elfogadjuk a gyermekek egyéni táplálkozási szokásait (elfogadás vagy elutasítás, válogatás), nem erőltetjük az ételek mindenáron való elfogyasztását. A szülőket étlapon tájékoztatjuk az óvodai étkeztetésről a komplett átlhatóság érdekében.
- A konyhai étrend kiegészítésére is módunk van, gyakran hoznak a szülők gyümölcsöt, lekvárt, mézet stb.
- Esztétikus eszközök biztosításával szoktatjuk a gyermekeket:
 - a kulturált étkezési szokások betartására,
 - az igényes terítésre – a környezet tisztaságának megóvására, helyreállítására
 - a helyes, önálló eszközhasználatra (fokozatosan villa, fejlettség szerint kés, önálló öntés, szedés stb.)
 - az önkiszolgálásra, naposi munkára

Étkezés közben természetesen viselkedhetnek (halk beszélgetés, jó hangulat).

- A naposi rendszer csoportonként változó:
 - esztétikus, rendezett terítés bemutatása, megtanítása
 - az étkezés lebonyolításának segítségével túl más tartalmakat is hordozhat.
 - az alkalmi megbízatások egyénre szabottak, vállalás alapján jelennek meg.
- A munkajellegű tevékenységekben a felnőttek ösztönzése, biztatása, dicsérete alapján a megszerzett sikerélmények pozitív érzelmi viszonyt alakítanak a munkához (mások munkájának tisztelete, megbecsülése: másokért végzett munka), fejlesztik az akarati tulajdonságokat, mint pl.: feladattudat.

Fontos számunkra:

- zöldség és gyümölcsnapok a mindennapokban, a szülőkkal való egyeztetés alapján
- a gyermekekkel közösen készítünk gyümölcs és zöldségsalátákat, befőzünk lekvárt, esetleg hordós savanyúságot teszünk el
- folyadék pótlása a nap minden szakában szükséglet szerint (csoportszobában, udvaron, konyhán)
- igényesség kialakítása folyamatos tevékenység lekötéssel

ÖLTÖZKÖDÉS:

- Óvodás gyermekeink célszerű, (váltóruha, váltócipő) az időjáráshoz alkalmazkodó, kényelmes öltöztetésére ösztönözzük a szülőket.
- Az öltözködés önálló végzéséhez szükséges technikákat – a felnőtt állandó szóbeli magyarázatával kísérve - fokozatos gyakorlással sajátítják el gyermekeink. Egyéni szükséglet szerint segítséget nyújtunk felöltözésnél és levetkőzésnél
- Törekszünk a gyermekek komfortérzetét az egész nap folyamán biztosítani (megkötött cipőfűző, betúrt trikó, felhúzott zokni stb.), ezzel igényességüket is alakítjuk.
- Az öltözőszekrények rendjének megtartására serkentést példamutatással, szóbeli pozitív megerősítéssel támasztjuk alá.

PIHENÉS, ALVÁS:

- A gyermekek életkori – biológiai szükségletének kielégítéséhez napi 2 óra pihenést biztosítunk, lehetővé tesszük, hogy maguk ébredjenek.

Ehhez megfelelő feltételeket teremtünk:

- csoportszobáinkat a pihenés megkezdése előtt alaposan kiszellőztetjük
- zavaró külső-belső ingerek megszüntetésével nyugodt légkört biztosítunk. Minden nap mesélünk, halk zenével, óvónői énekkel nyugtatjuk meg a gyermekeket.

- testközeli jelenlétünkkel, verbálisan és igény szerint testi kontaktussal a nyugtalan gyermekeket érzelmileg támogatjuk.
- a jó közérzethez szükséges, hogy lefekvés előtt minden gyermek átöltözzék saját pizsamába.
- Az alváshoz egyéni igények szerint biztosítjuk a személyes tárgyak használatát (alvóka, stb.)
- másfél órás (javasolt) ágynyugalom után csendes tevékenységet végezhetnek az iskola előtt álló gyermekeink, az adott nevelési év második felétől. (óvónővel, pedagógiai asszisztenssel).

LEVEGŐZÉS, MOZGÁS, EDZÉS:

- Lehetőség szerint minél több tevékenységet a szabadban végzünk. Minden nap biztosítjuk a gyermekek levegőzését (-10°C-ig).
- Az edzettséget, alkalmazkodó képességük növelését a levegő, a napfény, a víz, a mozgás által biztosítjuk a fokozatosság, rendszeresség elve alapján.
- A szabadlevegőn, az udvaron, az évszaknak megfelelően minden gyermek annyit mozoghat, amennyire szüksége van.
- A séták, a kirándulások – a mozgásigény kielégítésén túl – a közös élmények megélését és a társas kapcsolatok alakulását is segítik.
- Gyermekeink figyelmét napi szinten felhívjuk a balesetet megelőző, egészséget megóvó szabályokra. Évente 1 alkalommal balesetvédelmi oktatást és tűzriadó próbákat tartunk.
- A napfénnel való edzés kihasználására udvarunk optimális lehetőséget biztosít (árnyékos, félárnyékos, napos területek).
- A vízzel való edzés a gyermekek számára nyáron az udvari zuhanyozás, alkalmanként strandolás biztosítja a levegő-napfény-víz együttes edzőhatásának érvényesülését.

ÉLETVEZETÉSI KÉSZSÉGEK:

- Fontosnak tartjuk az életvezetési készségek fejlesztését, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;

Óvodapedagógus attitűdje:

- Szeretetteljes – testközeli kapcsolatban észrevesszük a gyermekek egyéni jelzéseit, igényeit, megismerjük szokásait, pótoljuk „hiányait”, kellemes közérzetet biztosítunk számukra.
- Gondozó- segítő – nevelő eljárásainkkal, a rendszeres gyakorlás lehetőségének biztosításával, fokozatos szoktatással, következetességgel, elismerés – sikerélmény biztosításával – ösztönzünk az önállóságra.
- Az óvodánkba bekerülő különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását felvállaljuk, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával.
- Tudatosan figyelünk arra, hogy modell szerepünk itt fokozottan érvényesül.

A tevékenység gyakorlata:

A család-óvoda együttműködésének alapja, hogy kölcsönösen megismerjük egymás egészségnevelő-védő szokásait.

Ez jelenti:

- A „Család” számára az óvodai napirendünket, egészségnevelő szokásrendszerünk megismerését,
- Számunkra a családok és az egyéni igények, elvárások, szokások megismerését.

A HELYES ÉLETRITMUS BIZTOSÍTÁSA – NAPIREND

Az életritmus – a rendszeresen, azonos időben végzett tevékenységek által – visszahat az életfolyamatokra.

Napi életritmusunk igazodik a gyermekek életkori egyéni szükségleteihez, tulajdonságaihoz, folyamatos, rugalmas, tehát megfelelő időt és optimális belső arányokat biztosít a különböző tevékenységekhez.

A napirend kialakításának elemei, időkeretei:

- A gyülekezés: 6. 30-tól óvodapedagógusi felügyelettel – a kijelölt csoportban – a szabad játék biztosításával történik, erősíti a „nagy” közösséghez tartozás érzését, csoportközi barátságokat alakít ki.
- Folyamatos érkezés saját csoportszobába - (megérkeztem tábla, reggeli „szeánszok”)
- Folyamatos étkezés - /délelőtt 8.00-9.00-ig, délután 14.30-15.30-ig/
 - Ebéd /délben 60 perc/
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok

lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

- Délelőtt: **a szabad játék közben:**

- egyéni fejlesztések, szervezett játékok;
 - tevékenységben történő tanulásszervezés (5-35 perc)
 - iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (napi 45 perc) – Mozgáskotta, Okoskocka, Ovis Fürkésző
 - szervezett mozgásos tevékenység (heti 1 alkalommal)
 - spontán és irányított, mindennapos mozgás
 - naplezáró beszélgető kör (heti alkalommal a Társadalmi viselkedés témakör feldolgozás)
 - Tisztálkodás
 - Öltözködés
 - Tevékenységek a szabadban /időjárástól függően
- Mozgásos játékok, szabad szervezett tapasztalat, élményszerző séták, (egész csoporttal vagy kisebb csoportban), kulturális rendezvények látogatása (egész csoporttal vagy kisebb csoportban)
- Pihenés (2 óra) – ebből 1,5 óra kötelező ágynyugalom. A 1,5 óra letelte után: szabad tevékenység vagy szervezett játék (egyéni vagy kiscsoportos formában)

A napirend az óvodán belül egységes.

NAPIREND

Tevékenység kezdete	Tevékenység vége	Tevékenység időtartama	Tevékenység megnevezése
06:30	07:00	30 perc	A gyermekek fogadása az ügyeletes csoportban
07:00	07:30	30 perc	Napindító beszélgetés
07:30	10:00	2 óra 30 perc	Óvodai tevékenységek: - Játék, szabadon választott tevékenység - Gondozási tevékenységek - Egyéni fejlesztés
09:00	10:00	1 óra	Tevékenységekben megvalósuló tanulásszervezés (komplex) 5' - 35' Fonémahallás és ritmusfejlesztés "Varázsceruzásoknak" (5-6-7 évesek) 15'-20'
10:00	10:30	30 perc	Nap lezárás - beszélgető kör Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés (10' - 15') Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
10:30	12:00	1 óra 30 perc	Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység - séta - játszótér - vásárlás -

			versenyjátékok - helyszíni megfigyelések - dalos játékok szervezése a nagyoknak (heti 1 alkalommal)
12:00	13:00	1 óra	Naposi munka, gondozási és egészségmegőrző feladatok, ebéd, előkészületek a pihenéshez, mese, vagy vers, vagy zenehallgatás
13:00	14:30	1 óra 30 perc	PIHENÉS (II. félévtől 6-7 éveseknek "Varázsceruza" program)
14:30	16:30	2 óra	Folyamatos ébredés: - öltözés - egészségmegőrző tevékenységek - folyamatos uzsonna - egyéni fejlesztés - szabadon választott tevékenységek - időjárás függvényében levegőzés
16:30	17:00	30 perc	Szabad tevékenység az ügyeletes csoportban.

AZ EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS KÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE, MEGÓVÁSA:

- Óvodánk környezeti feltételei (melyet már az ajánlásban és az önmeghatározásban részben ismertettünk), kedvezően befolyásolják a gyermekek egészséges életmódjának, környezettudatos magatartásának alakítását, érzelmi kötődésüket második otthonukhoz.
- A környezet alakításában a berendezés, felszerelés megóvásában, tisztaságának megőrzésében az óvónők, dajkák és a gyermekek is tevékenyen részt vesznek!
- Az együttműködés élménye és eredménye erősíti a szocializációt, a „mi” tudatot.
- Az élettér (csoportszobák, öltözők, mosdók, udvar) berendezésénél, kialakításánál (bútorok, anyagok, díszítés, eszközök) a következő szempontokat vesszük figyelembe:
 - tisztaság, biztonság,
 - célszerűség, variálhatóság,
 - esztétikum, melegség, harmónia, természetesség.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására (környezet tisztántartása, portalanítás, fertőtlenítés).
- Törekszünk a környezeti ártalmak kiküszöbölésére:
 - a csoportszobákba szelektív hulladékgyűjtőt helyeztünk el
 - víztakarékos csaptelepeket használunk
 - udvarrészeinken komposztládákat helyeztünk ki, valamint parkosítottuk, s a csoportszobákban is zöld növényeket helyeztünk el.
- Használjuk az egészség megőrzését segítő eszközöket (napellenző, homokozó takaró).
- Biztosítjuk a munkavégzéshez szükséges eszközöket, megismertetjük azok biztonságos használatát a gyerekekkel.
- Folyamatosan ellenőrizzük, karban tartjuk csoportszobai és udvari eszközeinket.

- Az erős UV-sugárzásakor kerüljük az udvaron való tartózkodást.
- Beteg, lázas gyermeket elkülönítjük társaitól, szüleit azonnal értesítjük.
- A csoportokba integrált speciális szükségletű gyermekek esetén, a megfelelő szakemberek bevonásával történik a gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása.
- A közösségért végzett munkafolyamatok során figyelmet fordítunk a környezetünk megóvására, a madárvédelemre és az udvari növényeink gondozására.

Várható eredmény:

- önállóan képesek kielégíteni alapszükségeiket, szükség esetén képesek késleltetni azokat
- tudatosan beépülnek a szokások – stabil szokásrendszer alakul ki
- kialakul saját testük, környezetük tisztasága, rendezettsége iránti igényük.
- kialakulnak a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások.
- jól terhelhetőek, edzettek
- mozgásuk harmonikus, összerendezett.

5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Óvodai nevelésünkben a család-óvoda szoros együttműködésére törekszünk. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot.

A megfelelő légkör kialakításának alapja az óvónő-gyermek, gyermek-dajka pozitív töltésű kapcsolata, mert a felnőtt így válhat csak a gyermek számára első számú modellé. Ezért óvónőink, dajkáink viselkedésükkel, megjelenésükkel, beszédükkel, attitűdjükkel mintát adnak gyermekeinknek. A felnőtt – gyermek kapcsolataink alapja a gyermekek egyéni ismerete, érzelmi igénye, fejlődési üteme: gyermekeinkhez bizalommal, feltétel nélküli szeretettel fordulunk. Elvárásainkat egyértelműen, röviden, pozitívan fogalmazzuk meg. Oldjuk feszültségeiket és lehetőséget teremtünk a negatív érzelmek feloldására.

A szokások kialakításában alapelvünk a türelmes, kiváráó magatartás, tolerancia, következetesség.

A gyermekek nyitottságára építve az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelünk, megismertetjük őket a szűkebb és tágabb környezetükkel, szülőföldjükkel, a kulturális értékekkel, nemzetünk hagyományaival, ünnepeivel.

Valljuk, hogy a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményekre alapuló tevékenységek gyakorlása, mely lehetőséget ad a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának, szokás – és normarendszerének megalapozására.

Magába foglalja:

- a befogadást
- a vegyes életkorú csoportszervezést
- a pozitív kapcsolatok óvodapedagógus-család; óvodapedagógus-gyermek; óvoda alkalmazottai-gyermek, gyermek- gyermek; gyermek-közösség beindítását.
- erkölcsi, szociális érzékenység fejlődését,
- a gyermeki én tudat alakulását, önkifejező törekvéseit.

Célunk:

- a közösségi magatartás megalapozása, kapcsolatteremtési és érintkezési normák, illemszabályok megismertetése, elsajátíttatása, életkornak megfelelő önállóság, erkölcsi – akarat tulajdonságok kialakítása
- a gyermekek közösségi viselkedésében jelenjen meg a tolerancia, legyenek együtt érzőek, segítőkészek
- fogadják el, értsék meg, az emberek közötti különbségeket.
- ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitás, a kulturális értékeket hordozza, és annak megbecsülésére nevel.
- a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet érzésének erősítése.

Feladatunk:

- az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket (szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott környezet biztosítása), ezért az óvodai élettel való ismerkedés fokozatos, szülővel együtt történik. A szülők is megismerik az óvoda életét, ez segíti az együttnevelési szemlélet kialakulását,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a gyermekek testi-lelki szükségleteinek – minden esetben, minden helyzetben - maradéktalan kielégítés,
- megismertessük szűkebb és tágabb környezetünkkel, szülővárosunk nevezetességeivel, hogy rá tudjon csodálkozni a megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére/ lokálpatriotizmus, az érzelmi – szociális fejlődés, a szülőföldhöz való kötődés érdekében.
- A közösségi érzés alakulását az óvodai és csoportünnepekkel is segítjük.
- Természetes helyzetek teremtése a gyermekek kapcsolatteremtő képességének alakítására a modellhatás, az értékek és normák közvetítésével. Személyre szóló, pozitív megerősítések.

- Helyzetek teremtése, melyekben a gyermekek próbálkozhatnak, miknek eredményeként egyre önállóbbá válnak a különböző helyzetek megoldásában.
- Elvárásaink egyértelmű megfogalmazása az értékek, illem, szokások alakításánál. A gyermekeket célok és ésszerű szabályok elé állítjuk, melyek erőfeszítésre készítetik őket.
- Spontán szociális tanulásban komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe, pl.: étkezés, társas kapcsolatok, udvariassági beszédformák, higiénés szokások.
- Közös tevékenységekre épülő, közös élmények biztosítása, melyek a „MI” és „EGYÜTT” élmények megélését segítik.
- Páros és kiscsoportos helyzetek teremtése, melyben megtapasztalhatják a gyermekek a kooperatív technikákat.
- Igény szerint a vallási és felekezeti hovatartozás erősítése, hitoktatás keretében

Óvodapedagógus attitűdje:

- szeretetteljes–testközei kapcsolatot biztosítunk gyermekeink számára.
- állandó értékrendet közvetítünk.
- derűs, kiegyensúlyozott légkört teremtünk.
- pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi kapcsolatainkat.
- kommunikációnk, magatartásunk, bánásmódunk és viselkedésünk modell értékű szerepet tölt be
- Támogatjuk a tehetséges gyermekek kibontakoztatását, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében kapcsolatot tartunk a szakemberekkel.
- Inkluzív szemléletünkkel elfogadjuk a különbözőséget.

A tevékenység gyakorlata:

- Fontos a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt, egymásra épülő, azonos elvárást nyújtó nevelőmunkája. A biztonságérzetet fokozza, hogy megismertetjük őket az óvodai környezettel (saját csoportjukból kiindulva).
- A befogadás időszakában biztosítjuk a szülővel együtt történő folyamatos beszoktatást. Az új gyermekek részére apró ajándékkal kedveskedünk.
- Mi óvónők és a dajkák is fokozott figyelmet fordítunk az új gyermekekre, pl. a gyermekek jellel ellátott helyeinek kijelölése, gyöngédséggel, türelemmel viseltetünk esetleges érzelmi kitöréseik iránt, elfogadjuk érzelmi vezéreltségüket, elfogadjuk az otthonról hozott tárgyaikhoz való kötődésüket (az óvodáskor végéig engedjük, hogy magukkal hozzák – elhelyezése minden csoportban kijelölt helyen, pl. kincses kosár

- A szokás - szabályrendszer tartalmi elemei megjelennek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék stb. területén.
- Az óvoda nevelőihez való érzelmi kötődést testközeli kapcsolatban erősítjük (pl. ölbeli játékok).
- A társak elfogadását az irántuk való érdeklődés felkeltésével kezdjük.
- Az új gyermekek érkezésével párhuzamosan történik a már óvodába járó gyermekek „újra beszoktatása”, az új szerepekre ráhangolása.
- A befogadás ideje alatt zajló színes óvodai tevékenységek segítik az óvoda elfogadását, a kötődés erősítését.
- Szülői igény szerint ünnepeljük a születés és névnapokat. A születés és névnapok illetve a hagyományos közös ünnepeink megünneplése, erősíti az összetartozás érzését.
- A huzamosabb ideig beteg gyermekek számára ajándékkészítés, meglátogatásuk otthonukba, szintén közösségi nevelésünk fontos elemei.
- A gyermekek megismerése és nyomon követése érdekében óvodába lépés előtt – és szükség esetén is – családlátogatást végzünk. Bizalmas légkörben anamnézist veszünk fel a szülővel.
- Év közben egyeztetett időpontban (min. 2 alkalommal) fogadóórás tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről. Az ehhez szükséges egyéni fejlesztési terveket dokumentáljuk a gyermekek egyéni fejlődési dossziéjába.
- Évente 3 alkalommal szülői értekezletet tartunk

Intervenciós kapcsolataink:

Fontosnak tartjuk, hogy óvodánkban minden dolgozó előítéletektől mentesen tudjon közeledni minden családhoz. A bizalmat ébresztő, támogatást nyújtó magatartás lehetővé teszi, hogy a szülők az óvónővel együtt találjanak megoldást egy- egy problémára.

Vannak olyan családok, melyeknél nekünk, óvodapedagógusoknak kell megkeresnünk a kapcsolatteremtés módját, természetesen figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, a segítségnyújtás családokhoz illeszthető megoldásait.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyermekek szüleivel a csoportos óvodapedagógusokon kívül a gyermekvédelmi megbízottunk is kezdeményez kapcsolatot. Ha szükséges, elindítjuk a gyermekvédelmi jelzőrendszer folyamatát.

A vegyes életkorú csoportszervezés elemei:

- Testvérek, rokonok, szomszédok, barátok – a társak együttléte, amely biztonságot ad minden gyermeknek - családi hangulat

- A csoportba járó nagyobb gyermekek segítsége, kedvezően befolyásolja a közösségi érzés, a „Mi” élmény kialakulását.
- Széles életkorú társkapcsolat lehetősége.
- Önállóság lehetősége, - a nagyok szívesen tanítják a kicsiket, megértőek a lassabban haladókkal, ösztönözik a tudás megszerzésére.
- Az újonnan bekerülő alacsony gyermeklétszám lehetővé teszi a hosszabb ideig tartó személyes perceket.
- A gyermek a szeretet kimutatásának technikájával szembesül, átélheti a feltétel nélküli szeretet adásának élményét, az empátiát, együttérzést.
- Az állandóság biztosításával (gyermekközösség, óvónők, dajka) kudarc nélkül élhetik meg a nagyok - az iskola éretlenség miatt, - az óvodában maradáást.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak az óvodához, barátaikhoz, felnőttekhez. Érzelmekben, tettekben kifejezik azt.
- Képesek önálló kapcsolatteremtésre
- Képesek önálló véleménynyilvánításra, döntésre, önkifejezésre.
- Figyelnek társaikra és a felnőttekre, segítőkészek, megértők.
- Örülnek a maguk, társaik, és a csoport sikereinek, eredményeinek.
- Kialakulóban van a tolerancia képességük, érzékenyek az emberi különbözőségek elfogadására.
- Megalapozódik a szokás és normarendszerük, szülőföldhöz való kötődésük.

5.3. AZ ANYANYELVI -, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-7 éves kor a legszenzitívabb időszaka a beszédfejlődésnek, mivel:

- ekkor fejlődik legintenzívebben beszéde
- egybeesik az ugrásszerű mentális és pszichés fejlődéssel
- játékosan fejleszthető, didaktikusan nem
- a gyermekek egymástól is tanulnak.

Célunk:

- A gyermekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált, egyénre szabott fejlesztése

- Kapcsolataikban alkalmazzák a megfelelő nyelvi formákat, a beszédviselkedés szabályait, hallgassák meg egymást
- Bátran és helyesen használják az anyanyelvet.

Feladatunk:

- Beszédre ösztönző és sikerélményt biztosító légkör megteremtése, ahol a szorongóbb és a beszélni kész gyermekeknek is módjuk van sok „páros”, illetve kiscsoportos beszélgetésre;
- A példaszerű minta – adás az élethelyzetekben; a megnyilatkozó gyermekek meghallgatása – érdeklődéssel;
- A vegyes életkorú csoport sajátosságainak megfelelő beszédtempó, tiszta jól artikulált ejtés;
- Beszédhelyzetek teremtése, játékszituációk kialakítása, melyekben az anyanyelvi képességek fejlesztése kap hangsúlyt.
- Az anyanyelvi nevelés során különböző funkciókat fejlesztünk, mint a:
 - hangok és hangzók tiszta ejtését,
 - összefüggő beszédet,
 - aktív és passzív szókincset,
 - beszédészlelést és értést.

Ezek elengedhetetlen feltételei a majdani írás és olvasás elsajátításának.

- A beszélgetések témáját a gyermekek, illetve a csoport érdeklődésének, aktuális tevékenységének, élményeinek megfelelően – naponta többszöri kezdeményezéssel - alakítjuk.
- Anyanyelvi értékeink közvetítése.

Anyanyelvi-kommunikációs nevelésünk fő területei:

- beszédhallás - figyelem fejlesztése
- beszédhallás – emlékezet fejlesztése
- beszédritmus fejlesztése
- grafomotoros képességek fejlesztése
- beszédművelés (helyes ejtés)
- kommunikáció fejlesztése (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény, ill. kép alapján, mesebefejezés, személyes adatok)
- illem (gyermekeink érintkezés kultúrája, megjelenése)

A tevékenység gyakorlata:

- Az anyanyelvi nevelés komplex módon érvényesül nevelési folyamatainkban. A folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.
- A gyermekek beszédállapotának felmérése:
 - óvodába lépéskor
 - 5 éveseknél logopédus bevonásával
- Napirendbe építve szervezünk:

1. anyanyelvi játékokat a vegyes csoportjaink életkori összetételének, valamint az egyéni fejlettségek szem előtt tartásával

(3-4): - légzéstechnikai gyakorlatok

- fúvás gyakorlatok
- ajak és nyelvgyakorlatok (téri tájékozódás, irányok)
- hangutánzás

(4-5): - hangfelismerés

- akusztikus differenciálás (zörejek, hangok)
- szókincs bővítés
- rövid és hosszú hangzók elkülönítése
- beszédritmus fejlesztés
- hallási figyelem és emlékezet fejlesztése
- dominancia kialakulásának elősegítése

(5-7): - ellentétpárok és szinonimagyűjtés

- mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben
- kitalált mese, történet folytatása
- hangok analízise (szótagokra, hangokra bontás)
- számlálás ritmus (szótagszámmal megegyező számú pl. kopogás)

2. Kommunikációs játékokat:

- Gesztus némajáték (történet hang nélküli eljátszása)
- Mimika játék (érzelmek kifejezése)
- Szemkontaktus játékok (ránézek arra, aki elmegy mellettem, farkasszemnézés)

3. Gondozás közben:

- A gyermekek megfogalmazzák szükségleteiket, bátran kérnek segítséget
- Megértik a hozzájuk intézett közléseket, kéréseket

4. Játékban:

- kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet. A szerepvállalás, követés során gyakorolják az odaillő hanglejtést, mimikát
- gondolkodtató, cselekedtető játékokban fejlődik gondolkodásuk, kifejezőképességük
- olyan helyzeteket teremtünk, melyekben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről kérdezhet, kérdéseire választ kap.
- megválaszolják a hozzájuk intézett kérdéseket, párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

5. Munka közben:

- beszéd kapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként
- az információkat megértik
- szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének, tanulása gyakorlása)

6. Tanulás során:

- A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. Az óvónői problémafelvetést követi a gyermeki megnyilvánulás (csodálkozás, hitetlenkedés, a hirtelen felismerést követő felkiáltás). A feladatmegoldás során a gyermeki tevékenységét, gondolkodását gyakran kíséri félhangos beszéd. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, a nevelő értékeli, dicséri, a gyermekek hangot adnak érzéseiknek. Az óvónői kérdéseket a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez igazítjuk, a gyermekek tapasztalataihoz, előző ismereteihez, értelmi szintjükhez, valamint a következő fejlődési szint elérését célzó feladatokhoz. Természetesnek vesszük, hogy a gyermek megállapításaival, kérdéseivel megállítja a szervezett tevékenység logikai menetét.

7. Rajzolás-festés, mintázás, kézi munka-népi kismesterségek során:

- Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépülnek szókincsükbe. A lerajzolt témák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás, barkácsolás során a térbeli

arányok és irányok, viszonyok megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, meséljen a képről. Mindkét irányból a verbális és vizuális kifejezés összhangját mélyítjük el.

8.Ének, zene, népi játék, tánc:

- A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, a zene, a szöveg, a mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek, elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. Ritmusjátékokat jól alkalmazzuk a beszédhibák javítására. Bővül a szókincs fogalompárok gyakorlása során is (gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély)

9.Mindennapos mozgásos tevékenység közben

- közlések megértésére van szükség, hogy a gyermekek el tudják végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal felmérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrészt mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

10.A külső világ tevékeny megismerése során:

- Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. A beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük problémaszituációk teremtésével. Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyermekeink a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsüket a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során bővítjük (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

11. Verselés, mesélés:

- Bábozáskor arra ösztönözzük a gyermeket, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni a hangjával.
- A visszahúzódó gyermekeket is motiváljuk a bábbal, hogy „mögé” bújva megszólaljon. Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy a saját maguk által kitalált szöveggel bábozzanak, így fejlődik képzeletük, kifejezőképességük, fantáziájuk.
- Dramatizálás, bábozás során gyakorolják gyermekeink a mondatszerkesztést, párbeszéd formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal bíró szavakkal. Mese, vers,

mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad számukra lehetőséget.

12. Ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik gyermekeink szókincsét.

- Nevelési ciklusuk utolsó évébe kerülő gyermekeinknél különös figyelmet fordítunk a tisztán artikulált, jól hangsúlyozott, helyes hangletéssel, grammatikával előadott folyamatos, összefüggő mondatokból álló beszéd kialakítására, és a dominancia kialakulására.
- Egyéni bánásmóddal biztosítjuk a beszédfejlődésben elmaradt gyermekek felzárkóztatását (inger gazdag környezettel, sikerélmények biztosításával, egyénre szabott fejlesztéssel).
- A fejlettebb gyermekek spontán érdeklődését a betűk iránt szintén kielégítjük.
- Anyanyelvi fejlesztő munkánkhoz logopédus segítségét is igénybe vesszük.

Elvárt eredmény:

- Az óvodai élet folyamán a gyermekek saját és egyéni adottságait figyelembe véve, mindennap találkoznak az anyanyelvi fejlődést elősegítő szituációkkal, játékokkal, melyeket pedagógusaink, tudatosan, a heti pedagógiai terv szerint szerveznek meg.
- Gyermekeink óvodáskoruk végére, egyéni képességeiknek megfelelően, nehézség nélkül tudják kifejezni önmagukat.
- Bátran és szívesen beszélnek élményeikről, ismereteikről, szóban is jól megfogalmazzák szükségleteiket, vágyaikat.
- Aktív és passzív szókincsük gazdag, megértik mások beszédét.
- Türelmesen hallgatják társaikat és a felnőtteket.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. JÁTÉK – ÉLMÉNYEN ALAPULÓ TANULÁSSZERVEZÉS

Alapelvünk:

A játék a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott gyermeki tevékenység, önkifejezési forma. Gyermekeink játék közben ismerkednek a világgal, annak véletlen és valószínű törvényszerűségeivel, az élő-

és élettelen környezettel. Kíváncsiságukból fakadóan tapasztalatokat, ismereteket szereznek a környező világról.

A játék olyan komplex tevékenységi forma, melynek megfigyelése közben képet kaphatunk a gyermekek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

Gyermekeink játéka személyiségük tükrözője, és mint leggyakoribb tevékenység, fejlesztésük legfőbb eszköze és színtere.

Óvodai gyakorlatunkban kétféle játékot különböztetünk meg: a gyermekek szabad játék, melynek túlsúlya érvényesül, és az óvónő által kezdeményezett játékot.

A játék „igazi” megéléséhez:

- kölcsönös bizalomra épülő, nyugodt, vidám, családi légkört;
- szellemi és cselekvéses aktivitásra serkentő környezetet,
- tapasztalat és élményszerzési lehetőséget teremtünk.

Vegyes életkorú csoportjaink lehetőséget biztosítanak a különböző játékfajták /klasszikus és általunk szervezett/ egyidejű megjelenésére.

A játékban csak az együttjátszás – közösen kialakított – magatartási szabályai és testi épségük veszélyeztetése jelent korlátokat.

Értelmezésünkben a **játék** a nevelés – fejlesztés egészét áthatja, az alábbi módon érvényesül:

- **szabad játék,**
 - **játékos tevékenység szervezés**
 - **játékba integrált tanulás**
- } melyekben a gyermek
tudatosságunk által fejlődik

6.1.1. Szabad játék = „igazi játék” /klasszikus játék/

A szabad játék más, mint a valóságos élet, - szabad érdek nélküli tevékenység,

- a gyermek önmagáért való zárt világa.

Határok nélküli, intim, titkos közegbe kerül át, ahol nem a tudatos célok vagy a végeredmény vezérli. Belső tudattalan indítékok mozgatják és maga a folyamat, a cselekvés jelenti számára a játékélményt. Önállóan dönti el, hogy mikor és milyen mértékben lép vissza a mindennapi valóságba.

Célunk:

- a gyermek önként vállalt, spontán játékában megélje szabad energiáit; dolgozzon feszültségeivel, oldódjanak szorongásai; kipróbálja, gyakorolja, megismerje képességeit, lehetőségeit; bontakoztassa ki fantáziáját, ügyességét, kreativitását; élje át a mozgás örömét, a vágyait, a közösségi érzéseket, társas kapcsolatokat, a kudarcot, a sikert.

Feladatunk:

- biztosítani az önállóságot, szabadságot - kiemelten ügyelve a speciális igényű gyermekekre - a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, a társak megválasztásában, a gyermeki játékfelgondolás megvalósulásában, a játszóhely megválasztásában, kialakításában,
- a játékjog érvényesülésének biztosítása az objektív, szubjektív feltételek tudatos, következtetés, körültekintő megteremtésével;
- az élmény, - és tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása tudatos szervezéssel.

Óvodapedagógus attitűdje:

- A szabad játékba akkor lépünk be, ha a gyermekek igénylik, ha a játékba nem tudnak tovább lépni, ill. a gyermekek számára megoldhatatlan konfliktus alakul ki, ha a játék menete nem kívánatos tartalmat vesz fel, valamint balesetveszélyes helyzetekben.
- Tiszteletben tartjuk a játékban a gyermeket; a feltételteremtő, az együttműködő jelenlétet vállaljuk.
- Tudatos, szituáció érzékeny magatartásunkkal, megengedő, támogató, biztonságot adó jelenlétünkkel a gyermekek igényeinek megfelelő partnerek vagyunk; korlátozó jelleggel csak a legszükségesebb esetben avatkozunk be.
- Nem alkalmazunk megkötéseket a szabad játék témájára, tartalmára, eszközeire vonatkozóan.
- Személyes példamutatásunkkal mintát adunk anyanyelvi értékeink megismerésére, megbecsülésére.

A tevékenység gyakorlata:

A szabad játékba bele értjük a játék klasszikus formáit, amelyek az akceleráció miatt már nem a hagyományos módon és nem tisztán vannak jelen:

- 1. gyakorló játék** – melynek során biztosítjuk a lehetőséget az önálló próbálkozásokra, tapasztalatszerzésre, a játékeszközök megismerésére,
- 2. szimbolikus-szerepjáték** és a kapcsolódó-dramatikus játékok keretében lehetőséget adunk élethelyzetek, pozitív és negatív élmények eljátszására
 - bábozás – a holt tárgy ereje
 - barkácsolás, - ösztönözzük, hogy maguk is készítsenek játékeszközöket
 - építő-konstruáló játék- az alkotás örömét átélve fejlődjön a kreativitás
- 3. szabályjáték** - szabályai megfelelnek a résztvevő gyermeke fejlettségi szintjének, s melyeket később önmaguk is kezdeményezhetnek, valamint a játékos tevékenység szervezésben és a játékba integrált tanulásban megszerzett tapasztalatokra, ismeretekre, élményekre építve,

játékidőben – a gyermekek által játékként szabadon gyakorolt – mozgást; éneklést-zenélést; verselést, mesélést; rajzolást, népi kismesterséget; környezeti élményeket.

Mindezek a vegyes életkor és a gyermekek igényei szerint egyidejűleg vannak jelen; a szabad választás hatására gyakran egymásra épülnek, vagy átmennek egymásba, hordozzák egymás jellemző jegyeit, mert: a kicsiket a cselekvés, a nagyobbakat az eszköz /tárgy/, a legnagyobbakat a szerep motiválja.

A legnagyobbak játékaiban is felfedezhetőek „gyakorló játék elemek, pl: - új építő játék felfedezésekor, egy-egy új mozgáselem gyakorlásakor.

A legkisebbek játékában is felfedezhetőek a szerepjáték tartalmi elemei, pl: állatok utánzása, a nagyobbak játékában szereplőként való megjelenés a játék-játékszituációban elfoglalt helyétől függően – alárendelt vagy vezető szerepben.

Naponta ténylegesen kiélhetik pillanatnyi lelkiállapotukat, alkotókedvüket, aktuális élményeiket. Az elkezdett témák vagy lezárulnak egy nap alatt vagy akár több napon keresztül is tovább folytatódnak új kiegészítő eszköz készítésével, barkácsolással /ami soha nem öncélú, mindenből lehet valami/, új tartalmi elemek megjelenésével.

A szerepjáték kibontakozását sok életszerű eszköz biztosításával segítjük /pl.: igazi edények, szövő keretek, ruhatár az „átváltozáshoz” / egyéb kiegészítők /iskolatáska.../

Maguk az eszközök is gyakran hívnak elő dramatikus vagy egyéb szerepjátékokat.

Nálunk az építő – konstruáló játék sajátos tartalmakat is hordoz. A hagyományos /fa építőelemek, Legók, Duplók / játékeszközök mellett a csoportokban található szivacsmatracokat, Greiswald tornapadot, a bútorokat, felhasználhatják a szerepjáték elemeként. Ezzel a térbeliségről valós tapasztalatokat, matematikai tartalmú ismereteket szereznek. /pl.: mekkora legyen, hogy elférjünk 6-8-an a kuckóban.../

A vegyes életkorú csoportkedvező feltételt teremt a szabálytudat alakulásához, hiszen már a legkisebbek is átélnek a játékban – az önmaguk, vagyis a gyermekek által – állított szabályok betartásának vagy be nem tartásának sikerét, kudarcait.

Az irodalmi élmények hatása spontán módon jelenik meg a gyermekek szerepjátékában dramatikus elemként, azaz az általuk „kiválasztott” /átélt, megélt/ meseelemeket, jeleneteket részleteiben vagy egészében feldolgozzák az adott játékhelyzetnek megfelelően. pl.: saját szavaival vagy szó szerint idézve: szereplőket, szófordulatokat „refréneket”.../

A gyermek bábjátékának nyílt és látens értékeit fontosnak tartjuk az érzelmek fejlődése szempontjából. A bábozás is többnyire a szerepjáték részeként jelenik meg, spontán módon irodalmi, zenei vagy egyéb élmények feldolgozása kapcsán. A mi gyakorlatunkban a paraván nélküli bábozásnak nagy hagyománya van, bár alkalmanként a gyermekek bábjátékához – kérésükre – biztosítunk paravánt.

A gyermek méretű ujj, zsák, zacskó sík és kesztyűbábok mindig rendelkezésre állnak az önérvényesítés e műfajban történő megvalósításához.

A szabad játék sokszínű lehetőségeinek megélése a magasabb rendű érzelmek kialakulásának optimális feltétele.

Tanulás a szabad játékban:

A szabad játék a gyermekek számára önmaguk és a világ megismerésének korai, gyakorlati tapasztalatokon alapuló, egyértelmű útja, melynek célját a gyermek maga határozza meg. A spontán szerzett ismeretek pontosításának, begyakorlásának, beépülésének színtere is, ahol lehetőség van a tévedésekre, korrigálásokra, a következmények nélküli próbálkozásokra. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad.

A tanulás formái közül tehát prioritást élvez a spontán játékos tapasztalatszerzés.

6.1.2. Játékos tevékenység szervezés

A szervezett játék számunkra a fejlesztés /egyik/ alapvető – célzott eszköze, mert:

- magában hordozza a „játék” legjelentősebb értékeit /tevékenykedés, örömforrás/;
- a természetes fejlődési, - érési folyamatok megerősítéséhez, begyakorlásához biztosít kedvező feltételt;
- az óvónő személyéhez kötődő biztonság alapfeltétele az egyes gyermekek számára vagy kisebb csoportok számára szervezett játékoknak;
- segíti az együttműködési képesség /felnőtt – gyerek, gyerek-gyerek / kiépítését.

Pedagógiai szándékkal olyan helyzeteket teremtünk, melyben a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében speciális igényeknek megfelelően is (SNI, BTMN, tehetségajlamot mutató gyermek, HH, HHH) ajánlunk fel játéktevékenységet.

Célunk:

- a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése a játék formáinak és tartalmának gazdagításával, hogy a szervezett játék aktív megélésének hatására a gyermek részképességei egyéni fejlődési ütemének, fejlettségi szintjének megfelelően fejlődnek; spontán szerzett ismereti, tapasztalati beépüljenek; együttműködő

képességük, önértékelésük pozitív irányba fejlődjön, s hogy óvodáskor végére a sokszínű, társakkal végzett játéktevékenység jellemezze.

Feladatunk:

- az egyes gyermekek ismeretében választjuk ki és alkalmazzuk a fejlesztést adekvátan biztosító játékot;
- a szervezett játékban kivárjuk, hogy a problémahelyzetekre önállóan keressenek és találjanak megoldást;
- a gyermekek elérhető közelségben elhelyezett játékeszközöket célzottan is alkalmazzuk;
- oldott, kötetlen légkört biztosítunk;
- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése.

Óvodapedagógus attitűdje:

- A szervezett játék hatékonysága érdekében igyekszünk a gyermeket megismerni, elfogadni.
- Az együtt játszás során a gyermekek reakcióira, tényleges fejlettségi szintjére, értékeire építünk.
- Támogató, serkentő, ösztönző magatartásunkkal, indirekt reakciónkkal, örömhöz, sikerélményhez juttatjuk a őket, és segítjük a játék kibontakozását.
- Szakmai felkészültségünket, játék repertoárunkat folyamatosan, rendszeresen bővítjük.
- Mi magunk is szeretünk játszani; együtt örülünk a gyerekekkel a játékban.

A tevékenység gyakorlata:

A játékos tevékenység szervezés alkalmazását három fő elemre építjük:

1. A kiválasztott játék /egy adott részképesség vagy egy-egy személyiségjegye fejlesztésére/ tudatos megismertetése egy-egy gyermekkel, ill. kisebb-nagyobb csoporttal.
2. Az adott játék hatékonyságának fokozása többszöri gyakorlással; /” szabály” nehezítés vagy könnyítés egy-egy gyermekre vagy csoportra szabottan/.
3. A megismert játékok és eszközök szabad választása és használata; amely a gyermekek számára élményforrás a szabad játékhoz is.

Ezzel kíváncsiságukat, intellektuális igényüket elégítjük ki, egyénre szabottan.

A szervezett játék időtartamát a napi tevékenységek ritmusa, a gyermekek állapota /kifáradása vagy éppen intenzív beelendülése/ szabja meg. A legnagyobbak számára esetenként kötött keretben is szervezzük.

Az általunk alkalmazott játékok jellege:

- utánzásos játékok,
- mimetikus játékok,
- fantázia játékok,
- szimbolikus játékok,
- kommunikációs – anyanyelvi játékok,
- drámajátékok,
- kreatív játékok stb.

Tanulás a szervezett játékban:

A szervezett játékban a minden érzékszervre ható tanulást a következő tanulási formákkal biztosítjuk:

1. Az óvónő által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás.
2. A gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés.
3. A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

6.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célunk:

- olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és ember által épített, létrehozott környezettel –az ott lévő értékekkel- való harmonikus kapcsolatot, együttélést
- a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer kialakítása
- közvetlen környezetünkben lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése
- környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával, vízzel, árammal való takarékoskodás, újrahasznosítás)
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása a helyi sajátosságok felhasználásával
- Szolnok város és környéke helyi hagyományainak, nemzeti szimbólumainak, jelképeinek megismertetése, a néphagyományok, ünnepeink tisztelete, szokások ápolása, megszerettetése, hazafiasságra nevelés,
- az egészséges életmód, gondolkodásmód alapjainak megteremtése

- életkornak megfelelő, elemi szintű matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, ismeretszerzés, holisztikus szemlélet alakítása
- a kulturális értékek, a hazaszeretet, az összefogás, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés érzésének közvetítése.

Feladatunk:

- változatos élmény-, tapasztalat és ismeretszerzési lehetőségek nyújtása változatos helyszíneken (elegendő idő és alkalom biztosítása)
- az érzékszervi, cselekvéses tapasztalás elősegítése a spontán és szervezett tevékenységekben
- a helyes környezettudatos minták erősítése mellett, a környezeti problémáink bemutatása, jövőre irányuló gondolkodásra készítés, a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének kialakítása
- nyelvi kifejezőképességük és szókincsük fejlesztése
- a környezeti/fenntarthatósági kompetenciák alakításában az élménypedagógia, szenzitív környezetpedagógia alkalmazása, szenzitív játékok szervezése
- a környezettudatos életvitel és viselkedés formálás megsegítése: a gyermekeken keresztül a szülők szemléletének formálása, bevonásuk programjainkba (családi kirándulások, jeles zöld napok megünneplése, szelektív gyűjtések, játszódélutánok, egyéni beszélgetések, kerékpártúra, udvarrendezés, gyűjtőmunkák)
- szűkebb és tágabb környezetünk megismertetésével a hazaszeretet, a szülőföldhöz való kötődés erősítése, a különbözőség elfogadtatása, pozitív minta nyújtása
- partnerkapcsolataink kihasználásával, bővítésével a nevelés színhelyeinek kiterjesztése
- változatos, motiváló eszközök kihasználása (a természeti és társadalmi környezet minden eleme, illetve az óvodapedagógus tudatos eszközkészítése), biztosítása
- modern információ feldolgozási eszközöket (CD lejátszó, TV, internet, fényképezőgép) használata.

A külső világ tevékeny megismerése - matematikai tartalom:

- A matematikai jellegű tapasztalatokhoz, ismeretekhez a mindennapi óvodai és óvodán kívüli élethelyzetekben, komplex módon, a környezet megismerése során juttatjuk hozzá a gyermekeket. A külső világ tevékeny megismerése tevékenység forma helyszíneit tudatosan kihasználjuk.
- A szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól játékos cselekvő tapasztalatszerzéseket, ismeretszerzési lehetőségeket nyújtunk. A valóság, a környezet megismerésében derűs légkörben, játékosan fejlesztjük

mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyaikat. Figyelembe vesszük egyéni élményeiket, ötleteiket is, a megoldások keresésére ösztönözzük őket.

- A kialakított, bemutatott problémahelyzetekben, elgondolkodtató tanulási helyzetekben differenciáltan építünk a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően értelmi képességeikre.
- A spontán és szervezett tanulási helyzetekben a gyermekek természetes kíváncsiságát kihasználva alakítjuk tér-, sík-és mennyiségszemléletüket, felfedeztetjük az alapvető oksági viszonyokat. Hangsúlyt fektetünk az ítélőképességük, problémamegoldó gondolkodásuk, verbális matematikai kifejezőmódjuk gyakorlására.

Óvodapedagógus attitűdje:

- Rendelkezik megfelelő szak módszertani ismeretekkel, folyamatosan képzi magát, ismeri a fenntarthatóság társadalmi jelentőségét,
- Ismeri az élményekben gazdag környezettudatos gondolkodás és viselkedés elveit és jelentőségét,
- Jellemzi a gyermekek tisztelete, a gyermeki személyiség különbözőségeinek tisztelete,
- Rendelkezik fejlett kommunikációs képességgel, játékos képességgel, alaposan és rugalmassággal,
- Jellemzi az együttműködésre törekvés, nyitottság az élethosszig tartó tanulásra; fogékonyság a gyermekek kezdeményezésére, a társadalmi érzékenység, a környezettudatos magatartás, a közösségi felelősségérzet, az egyetemes emberi és nemzeti normák tiszteletben tartása,
- Személyiségevel követendő mintát nyújt, tetteivel hitelesen közvetíti szavait,
- A komplexitást szem előtt tartva rendelkezik megfelelő irodalmi, zenei, képzőművészeti szakmai anyaggal,
- Használja a növény és állathatózókat, változatos környezeti eszközöket,

Környezeti nevelésünk helyszínei:

- csoportszoba: minden csoportunk rendelkezik természetsarokkal, melyet a gyermekekkel közösen rendezünk, alakítunk évszakoknak, aktualitásoknak megfelelően. A természet által „elengedett” kincsek és egyéb gyűjtőmunkák helyszíne. Itt gondozzuk az akvárium, terrárium lakóit.
- óvoda udvara: kis veteményeskert, kerti tó, sziklakert.
- Nyitnikék mini tanösvény: 2015. őszén vettük birtokunkba az udvarunkon kialakított mini tanösvényünket. A tanösvény zöld szabályai formálják a gyermekek szabálytudatát, környezetkultúráját, alapvető viselkedési útmutatót

nyújtanak a belépőknek. Napi szinten bármikor vizsgálódhatunk, felfedezhetünk, játszhatunk, megfigyelhetünk, kísérletezhetünk, összefüggéseket fedezhetünk fel. A spontán és szervezett mikro csoportos tevékenységeknek számtalan tárházát kínálja a tanösvény az évszakok aspektusában. A madaras sarok, a sziklakert, a cserjesor, a mezítlás ösvény, a komposztláda, a gyógy-és fűszercsiga a tapasztalatszerzés számtalan forrása az óvodapedagógusoknak.

- óvodán kívüli környezet:
 - Szolnok vagy más település épített környezete, kulturális értékei,
 - természetes fás és fátlan társulások (parkok, arborétumok, erdőszántó, vízpart, rét, Natura 2000 területek, gyümölcsös-, virágos-, zöldségekertek)
 - múzeumok, tájházak, középületek, szobrok, vadasparkok, állatkertek.

Tervezőmunkánk:

- A heti terveinkben megjelenő témák kiválasztásánál az óvodapedagógusok módszertani szabadsága érvényesül, –a spontán helyzetek és gyermeki ötletek, élmények mellett – a 2017-ben kidolgozott szakmai módszertani ajánlás (környezeti éves terv) segítségével végezzük tervezőmunkánkat, amely évszakonkénti lebontásban tartalmaz témaötleteket.
- A Nyitnikék mini tanösvény tudatos kihasználásához az „Ötletgyűjtemény” ad nagyfokú szakmódszertani segítséget. A gyűjtemény évszakonkénti témajavaslatokat és ezekhez kapcsolódó szenzitív játékokat, kísérleteket nyújt.

A környezeti nevelésünk megvalósítási formái, kapcsolódó tevékenységeink:

- szervezett vagy spontán játékos tevékenységek, szenzitív játékok, kísérletek, megfigyelések, vizsgálódások, séták, kirándulások, növényápolás, állatgondozás, madárvédelem, gyógynövények alkalmazása, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, kerti munka, gyűjtögetések, ültetések, veteményezés, csíráztatások, néphagyományok felelevenítése, újrahasznosítás, kézműves tevékenységek, mozgásos tevékenységek, egészséges táplálkozás: gyümölcsnap, aszalás, préselés

Hagyományaink; jeles zöld napok:

Óvodánkban megjelenik a népi tárgyi kultúra emlékeinek bemutatása (régóta használati eszközök) a külön erre a célra kialakított helységünkben. Egyes népi szokásokat minden évben felelevenítünk, melyek fontos szerepet játszanak a hagyományörzés, elődeink iránti tiszteletének alakításában. Népi hagyományaink ápolása mellett fontosnak tartjuk a természethez köthető jeles zöld ünnepekről való megemlékezést is, melyek a környezettudatos szemlélet kialakításában nélkülözhetetlenek:

- Szüreti mulatság
- Állatok Világnapja (október 04.)
- Adventi készülődés, játszóház
- Lucázás
- Farsang
- Kiszézés
- Víz Világnapja (március 22.)
- Húsvéti játszóház
- Föld napja (április 22.)
- Madarak, Fák napja (május 10.)
- Táncház, ismerkedés a népzenevel, hangszerekkel
- Pünkösöd
- Komatál-hordás
- Zöldág-járás

„Kalandozások a természetben” csoportközi foglalkozások:

- Természettudományos ismeretek IKT eszközök használatával.
- Célja: környezetvédelem, csillagászat, matematika, infokommunikációhoz kapcsolódó ismeretek játékos elsajátítása.
- A foglalkozásokon az óvoda minden tanköteles gyermeke részt vesz, mellyel biztosítjuk az esélyegyenlőséget.

Környezeti nevelésünkben fontosnak tartjuk:

- A gyermekek fogyasztói, vásárlói, táplálkozási (zöldség-, gyümölcsfogyasztás), higiéniai (kézmosás), hulladékkezelési (szelektív hulladékgyűjtés, hulladékhasznosítás) szokásainak, egyéni fejlettségükhöz igazodó, differenciált megalapozását és fejlesztését,
- Szakmai, módszertani anyagok elkészítését, alkalmazását, bevált nevelési gyakorlatunk bemutatását, továbbadását,
- Külső szakmai kapcsolatok építését folyamatos szakmai fejlődésünk érdekében,
- Múzeumpedagógia kihasználását,
- Profilaxisra nevelést, helyes egészségmegőrző szokások bemutatását, mintáját.

Kapcsolatrendszerünk:

Óvodánk nyitott szakmai kapcsolatok folyamatos kiépítésére, bővítésére, környezeti nevelőmunkánkat igyekszünk minél szélesebb körben bemutatni. Fontosnak tartjuk Nyitnikék mini tanösvényünk jó gyakorlatának, lehetőségeinek bemutatását, népszerűsítését.

Partnereink:

- szülők, óvodák, természetvédelmi-környezetvédelmi civil szervezetek, arborétumok, múzeumok, nemzeti parkok, Természetvédelmi oktatóközpontok, vadásztársaságok, NEFAG, vadasparkok, állatkertek, erdész, kertész, néprajzkutató, népi mesterségeket űző szakemberek

6.3. MINDENNAPOS MOZGÁS

Alapelvünk:

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazított rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, felerősíti a gondozás hatását, ezért óvodai nevelésünk minden napján – spontán vagy szervezett formában, teremben és szabadlevegőn – lehetőséget biztosítunk az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével a mozgásra.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A természetes mozgáskedv fenntartása érdekében minden szervezési formában a játékoság elvét követjük.

Többféle mozgás lehetőséget - eszközzel és eszköz nélkül – biztosítunk a mindennapokban a természetes mozgáshoz, testi képességek fejlesztéséhez, fejlődéséhez, a nagy és kismozgások begyakorlásához. Ezen alkalmakkor lehetőséget biztosítunk a társas kapcsolatok kiszélesítésére, viselkedési minták tanulására, önuralmuk, együttműködő- helyzetfelismerő- alkalmazkodó-döntést meghozó képességük fejlesztésére.

Célunk:

- Őrizzék meg a gyermekek természetes mozgásigényüket; legyen tapasztalatuk a mozgás változatos lehetőségeiről; a vízhez szoktatás során a víz is váljék természetes mozgásközeggé.
- Szívesen és sokat mozogjanak; alakuljon, fejlődjön pszichikus készségük, képességük, az ösztönös mozgások alakuljanak tudatossá; önmagukhoz képest rendelkezzenek megfelelő mozgáskultúrával, téri tájékozódó képességgel.
- Egyéni sajátosságaikhoz és képességeikhez mérten váljanak edzetté, jól terhelhetővé.
- Ismerjék testüket; megfelelő testtartásuk legyen.
- Alakuljanak ki az egészséges életmód alapjai.

- A családok szemléletformálása.

Feladatunk:

- Az idegrendszeri érési folyamatok és az izomzat fejlődését figyelembe véve a spontán és a szervezett mozgásos önkifejezés feltételeinek /sok idő, megfelelő eszköz/ megteremtése.
- Lehetőleg a szabadban, a gyakorlás lehetőségének biztosítása, a rendszeres mozgás, mint esztétikai élmény, mint örömforrás megteremtése, mivel óvodánkba javarészt lakótelepi és városközponthoz közel élő gyermekek járnak.
- A testséma finommotoros mozgáskészségek fejlesztése; a kondicionális képességek, mint az erő, állóképesség fejlesztése, pozitív szóbeli ösztönzés is fontos feladatunknak tarjuk, mivel alapja a gyermekek térben való tájékozódásának – erkölcsi-akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Differenciált feladatokkal segítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességének megfelelő feladatot, és ez által teljesítő képessége maximumát érje el.
- A tartásjavítás és játékos lábtorna, preventív, és korrekciós elemeinek beépítése a szervezett és a mindennapi mozgásba; speciális mozgásformák megismertetése, gyakoroltatása.
- Széleskörűen alkalmazzuk a kooperatív mozgásos játékokat /egyéni mozgásötletek kipróbálására ösztönzés, új mozgásformák tapasztalathoz jutásának segítése/.
- A mozgáskultúra formálása érdekében ösztönözzük gyermekeinket a pontos, esztétikus mozgásra. A hangsúlyt az ehhez szükséges készségek, képességek kialakítására helyezzük.
- Sportprogramok szervezése a szülők bevonásával /közös kerékpár túra - „Két keréken Nyitnikék” - a Tisza-ligeti tó körül, családi sportnap/, mivel fontos számunkra a szülők szemléletformálása is. A közös mozgás öröme és élménye segít abban, hogy a családok életvitelében értéként jelenjen meg a mozgásos életforma.

Óvodapedagógus attitűdje:

- Figyelembe vesszük az egyes gyermekek aktuális állapotát /egészség, hangulat/.
- Teret engedünk a gyermekek mozgásos önkifejezésének a nap bármely időszakában, és beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe. /az étkezési, pihenési, testápolási idők kivételével/
- Sok és sokféle mozgásos játékot ismerünk és alkalmazunk.
- Biztatjuk a gyermekeket minél több mozgásforma kipróbálására.
- Értékeléskor a pozitív mintát erősítjük,

- Egyértelmű, életkornak megfelelő verbális fejlesztés.

A tevékenység gyakorlata:

Heti rendünkben rögzítve – heti 1 alkalommal, kötelező jelleggel, szervezett mozgásos tevékenységet tervezünk. Ezen a napon minden csoportunkban a tervezett tornatermi foglalkozás előtt mozgásos tevékenységeket szervezünk a csoportszobai berendezések mozgásfejlesztő eszközökkel való kiegészítésével és a gyermeki ötletek beépítésével. A folyamatos tízóraik után évszaktól és időjárástól függően valósítjuk meg a heti tervünkhöz igazított kötött tornafoglalkozást a tornateremben vagy az udvaron. A tevékenységek során érvényesítjük az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés elvét.

A mindennapos játékos mozgás tervezésével és lebonyolításával hozzájárulunk gyermekeink edzettségéhez, társas kapcsolataik alakulásához /Mozgásos játékok gyűjteménye /.

A vegyes életkorú csoportban a szervezett mozgásos tevékenységet nagy előrelátással tervezzük, szervezzük; figyelembe vesszük a különböző korosztályok mozgásszükségletét, mozgásformáit, a nemek közötti különbségeket, ennek megfelelően alkotunk esetleg kisebb csoportokat, ügyelünk a terhelésre (differenciált eszközök, feladatadás). A gyermekek – fáradékonyságuk és kedvük szerint – ki és belépnek a folyamatba. Együtt mozgunk a gyermekekkel, pozitív mintát nyújtunk a szervezett keretben; nem a séma közvetítésére helyezzük a hangsúlyt, hanem a gyakorlatok hatékony kivitelezését segítjük /pl. prevenciók, korrekciós mozgáselemek; vízben végzett mozdulatok stb./

A mozgásfejlesztés területei:

- *Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés* a tornaszobában, csoportszobában vagy az időjárásnak megfelelően az udvaron, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

- *Szervezett mozgásos tevékenység* hetente egy alkalommal, kötelező jelleggel, szervezett testnevelés foglalkozást valósítunk meg a tornaszobában.
- *Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek:*
 - egész nap biztosítjuk a gyermekeknek a megfelelő eszközöket és helyeket
 - játékidőben, a csoportszobában, folyosón, udvaron elhelyezett mozgásos eszközök differenciált használatával vagy az óvodapedagógus által kitalált mozgásos játékkal

- séták, kirándulások, túrák, természetjárások alkalmával gyermeki kívánság szerint
- Városi csapatverseny aktívan veszünk részt és képviseljük óvodánkat
- „Ovi – Olimpia” /évente egy alkalommal/
- *A „Varázsceruzások” (minden 5-6-7 éves gyermek) részére csoportközi mozgásos foglalkozások „Moccanj!” néven.*
- Mozgáskotta eszközeink a mindennapokban használatosak.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítésével és az óvodai élet helyes megszervezésével, - mely a gyermeki lét alapfeltétele, - a gyermekek egészségének megőrzését, testi-lelki-szellemi fejlődését biztosítjuk.

Tanulás, mozgásban – mozgással:

Mivel a tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása ezért a tanulás egyik fontos színtere a mozgás.

A mozgásos tevékenységek közben a következő sorrendben érvényesülnek a tanulási formák:

1. spontán, játékos tapasztalatszerzés,
2. gyakorlati problémamegoldás,
3. utánzásos és modellkövető,
4. óvodapedagógus által irányított tapasztalatszerzés.

6.4. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. A gyermek a zene hatására kiegyensúlyozottá válik. Az értékes zene fogékonyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását.

Alapelvünk:

Az óvodába lépés pillanatától kezdve a gyermekek érzelmi biztonságának kialakításában fontos eszközünk az ölbéli játék, az óvónői ének, a zene hatása.

A mindennapi éneklés során a gyermekek ráéreznek a sokszor eljátszott körjátékok, a mozgás, a közös éneklés örömére. Ez által fejlődnek társas kapcsolataik, a közösséghez való pozitív viszonyuk, identitásuk.

Célunk, hogy óvodásaink:

- legyenek nyitottak és fogékonyak a zene iránt,

- örömmel vegyenek részt énekek, mondókák, népi körjátékok játszásában, egyszerű tánclépések elsajátításában,
- igényeljék a közös éneklést, zenélést, a szép együttmozgást; használják ezeket a szabad önkifejezés eszközeként,
- ismerjenek meg Jászsági énekes népi játékokat, népdalokat, jeles napok dalait, és népi hangszereket,
- alapozódjon zenei anyanyelvük.

Feladatunk:

- A zenei anyag kiválasztásánál, összeállításánál a gyermekek életkorához igazodó igényes tartalmak jelennek meg, melyek nemzeti kultúránk értékeit közvetítik, Kodály Zoltán és Forrai Katalin útmutatásai alapján.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
- A népi énekes, mondókás gyermekjátékokból, alkalmakhoz fűződő népszokások játékaiból merítünk, valamint figyelembe vesszük a kortárs művészeti alkotásokat is
- A mondókák, énekek, dalos játékok összeállításánál szempontunk, hogy az egyszerű ritmusú, kis hangterjedelmű, kis mozgásigényű játékoktól haladunk a nagyobb hangkészletű, bonyolultabb játékszabályú körjátékok felé, szem előtt tartva a gyermekcsoport életkori összetételét, adottságait, a gyermekek egyéni képességeit.
- Derűs, oldott légkört alakítunk ki, ahol a személyes példamutatásunk modell a gyermekek számára.
- Minden csoportunkban elérhető helyen, bármikor használható zenei eszközöket, énekes játékokhoz szoknyákat, kalapokat, kendőket, egyéb kiegészítő eszközöket biztosítunk.
- A zenélést, az éneklést a gyermekek mindennapi részévé igyekszünk tenni a felnőtt mintájával, annak spontán utánzásával.
- A mindennapi zenei élménynyújtással számtalan lehetőséget teremtünk a gyermekek zenei képességének fejlesztésére - éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, hangszer használat, mozgás-térforma, ill. zenehallgatás területén.
 - óvodába lépéskor a lovagoltatók, ringatók, ölbeli játékok eljátszására fektetünk hangsúlyt,
 - a játékos mozdulatokkal, különböző tánc és mozgáselemekkel megtanulják a dalok és mondókák ritmusát, érzékelik az egyenletes lüktetést,

- megismertetjük a gyermekeket a környezet hangjaival, a magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú fogalompárok, különböző zörejangokkal, ritmust keltő és hallást fejlesztő hangszerek nevével és használatával,
- a mindennapokban közösen eljátszott mondókák, dalos játékok során fejlesztjük a gyermekek társas kapcsolatait, érzelmi-erkölcsi tulajdonságait,
- zenehallgatáskor előadásmódunk érzelmekeltő, kifejező és élményszerű:
 - ❖ az értékes muzsika, hangszeres játék igényes előadásával formáljuk gyermekeink zenei ízlését,
 - ❖ olyan művészi értékű zenei anyagból merítünk, mely nemzeti kultúránk értékeit hordozza – magyar népdalokból, rokon-és más népek dalaiból, magyar, ill. külföldi műzenei szemelvényekből.
- Napirendünkben lehetőséget nyújtunk arra, hogy értékes zenei anyagokat hallgassanak, pl.: napindításkor, projektekhez kapcsolódóan, játékelrakáskor, pihenési, ill. ébresztő időben.
- Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
- A jeles napok, a népszokások életszerű helyzetekben történő ápolásával elősegítjük a zenei anyanyelv megalapozását.

Óvodapedagógus attitűdje:

- A mindennapos éneklés belső igényünkből fakad; készek vagyunk repertoárunk folyamatos megújítására; törekszünk a furulya biztos használatára és zenei kultúránk állandó finomítására.
- Építünk a gyermekek spontán kezdeményezéseire, igényük szerint bekapcsolódunk; a szervezett énekes játékot akkor kezdeményezzük, amikor a gyermek és óvónő egyaránt motivált, velük együtt élvezzük a közös játék örömét és készek vagyunk a gyerekek igénye szerint a zenei élményt újra és újra átélni.
- Elsősorban az élő zenét közvetítjük szívesen, de nem zárkózunk el az értékes zene audiovizuális eszközökkel történő közvetítése elől sem.

A tevékenység gyakorlata:

Derűs, nyugodt légkörben zenei repertoárokból szabadon válogatunk, figyelembe véve a vegyes életkort, a gyermek fejlettségi szintjét és érdeklődését, az aktualitást, a helyet, tudatosan választunk eszközt.

Az általunk szervezett zenei tevékenységek:

- Népi gyermekjátékok, mondókázás
- Zenei képességfejlesztés (differenciáltan)
- Tánc, táncház
- Zenehallgatás; ismerkedés a népzenevel, műzenével; hangszerekkel (figyelembe véve a nemzeti hovatartozást is)
- Adventi hangverseny
- Szolnok környéki, Jászsági népszokások ápolása – jeles napok.

Tanulás énekkel, zenével, táncsal:

Az ének, zenei tevékenységek közben a következő sorrendben érvényesülnek a tanulási formák:

1. Utánzásos modellkövetés – magatartás és viselkedéstanulás
2. Az óvodapedagógus által kezdeményezett szervezett /zenei/ tevékenységekben megvalósuló tanulás.

6.5. VERSELÉS, MESÉLÉS

Napjainkban különösen fontosnak tartjuk az érzelmi biztonság erősítését, a gyermeki élményfeldolgozás megsegítését az értékes irodalmi művek, a népi mondókák, népmesék előtérbe helyezésével.

Alapelvünk:

A mese, a vers a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mondókázással együtt, az egybehangelődés és együvé tartozás eszköze is.

Képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A népi-népmesékkal, mondókákkal, versekkel, rigmusokkal, szólásokkal, közmondásokkal, találós kérdésekkel, nyelvtörőkkel, a magyarság történelmét feldolgozó művek elemeivel, a klasszikus és kortárs irodalmi művekkel egyaránt megismertetjük gyermekeinket, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

Célunk:

- A gyermekek már meglévő anyanyelvi képességeinek, emlékezetének, képzeletének és szókincsének differenciált, egyénre szabott fejlesztése.
- Gyermekeink az örömteli vers-mese élmények segítségével, azok képi és konkrét világának felfedezésével dolgozzák fel szorongásaikat, váljanak érzelmileg kiegyensúlyozottá, alakuljon érzelmi, - etikai, - értelmi világgépük.

- Szívesen hallgassanak mesét, verset, mondókákat, rigmusokat, s kapcsolódjanak be a bábozásba, dramatizálásba.
- Az élő óvodai élmények hatására ők maguk is alkossanak egyéni képességeik szerint verseket, meséket, kis elbeszéléseket.
- Őrizzék meg nyitottságukat, érdeklődésüket, mese-vers szeretetüket, ezzel erősítsék mentálhigiénéjüket.
- Napi tevékenységeikbe épüljenek be a népi és egyéb irodalom elemei.

Feladatunk:

- A személyes kapcsolatokon alapuló érzelmi biztonság megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolat fenntartásával (odabújás, mesepárna).
- A mesemondás alkalmait a mese-vershallgatásra utaló, ismétlődő szokásokkal (hívó jel) alakítjuk ki csoportjainkban, mint: csoportbáb, szélcsengő, furulya szó, „varázs” mécs, mesetarisznya.
- Csoportszobáinkban az eszközök, gyermekeink számára könyvek, bábok, bábparaván, könnyen elérhető helyen találhatóak.
- Az irodalmi anyagok megválasztásakor tudatosan figyelembe vesszük a gyermeki érdeklődés szakaszosságait, fejlődépszichológiai, érési sajátosságait.
- A népköltészet, népmesék, a népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit (Csodaszarvas, Mátyás Király) megismertetjük gyermekeinkkel.
- Az emberi belső világ viszonylatait, viselkedésnormáit a mesélés, bábozás, és dramatizálás eszközeivel közvetítjük feléjük.
- A népi és irodalmi alkotásokban megjelenő népies, régies kifejezésekkel, jelzőkkel, hangutánzó, hangulatkeltő szavakkal, - melyek beépülnek a mindennapi nyelvhasználatba – bővítjük anyanyelvüket.
- Segítjük gyermekeink azon törekvését, hogy a megismert verseket, meséket elmondhassák társaiknak.
- Dramatikus helyzetekkel, drámajátékkal lehetőséget kínálunk a társalgási kedv fokozására, az önálló és folyamatos beszéd gyakorlására.
- Projekt tevékenységeinkhez kapcsolódva szólások, közmondások, találós kérdések gyűjtésével gazdagítjuk gyermekeink ismereteit.
- Az otthoni hátrány ellensúlyozására a tanult verseket, mondókákat, nyelvtörőket mindenki számára elérhetően kihelyezzük, segítve, ösztönözve az otthoni közös verseléseket, meséléseket.

A tevékenység gyakorlata:

A vegyes életkorú csoportszervezés miatt különös gonddal figyelünk a mese kiválasztásra; biztosítjuk a kisebbek számára az egyszerű meséket, a nagyobbak igényei szerint a bonyolultabbakat /akár külön is/. Az élősavas mesét előtérbe helyezzük.

Egy-egy mesét az elmélyítés, az azonosulás, a megértés érdekében hosszabb ideig ismétlünk; kezdetben eszköz nélkül, később különböző eszközökkel.

Az általunk szervezett irodalmi tevékenységek:

- *mondókázás, szólások, népi bölcsességek, névcsúfolók, nyelvtörők*: segítségével beszéd- és játékhelyzeteket alakítunk ki, melyekben az anyanyelvi funkciók fejlesztése kap hangsúlyt - Anyanyelvi értékeink közvetítésével, helyes kiejtésünkkel, a magyar nyelv grammatikájának megfelelő, értelemszerű hangsúlyozásunkkal mintaként szolgálunk óvodásaink számára a különböző anyanyelvi képességek gyakorlása, pontosodása, fejlődése során. Megfelelő és elegendő alkalmat teremtünk a beszélgetésekhez, a gyermekeket mindig végig hallgatva.
- *verselés – mesélés* a mindennapi élethez, az ünnepekhez kapcsolódóan - Spontán adódó nevelési helyzetekben, ill. a pihenő idő megkezdése előtt is mesélünk. Minden nap van mesemondás.
 - Az egyszerű, rövid meséken, verseken keresztül folyamatosan rászoktatjuk gyermekeinket a figyelmes végig hallgatásra, igyekezve elősegíteni belső képalkotásukat.
 - Az egyszerű versek, mesék előadása szövegszerűen, lehetőleg fejből történik (kivéve a folyamatos meséket, verses meséket, elbeszéléseket). Mindig tartjuk a szemkontaktust.
 - A csoporton belül mindkét óvodapedagógus – igényesen válogatott, folyamatosan bővülő – saját repertoárral rendelkezik.
 - Más népek, nemzetiségek meséivel is megismertetjük a gyermekeket.
- *bábozás – dramatizálás, az óvónő bábjátéka* - Bábozás, dramatizálás során ösztönözzük gyermekeinket arra, hogy gyakorolják, hogyan tudnak bánni a hangjukkal. A visszahúzódozó gyermekeket támogató bátorítással motiváljuk, hogy szólaljanak meg a báb mögé bújva. Bízató segítségünk mellett, a saját maguk által kitalált szövegekkel bábozva fejlődik képzeletük, kifejezőkészségük, fantáziájuk. Gyakorolják a mondatszerkesztést, a párbeszédés formulát, mi által nyelvi emlékezetük strukturálódik.

- a *városi gyermekkönyvtár látogatások* alkalmával megalapozódik könyv szeretetük, elsajátítják a könyvhasználat alapjait. Emóciós motiváltságuk ébren tartja kíváncsiságukat, tudásszomjukat.
- *színházi és bábelőadások* - Értékes művek befogadásával formálódik esztétikai érzékük, ízlésük.

6.6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA – NÉPI KISMESTERSÉGEK

Az alkotás – az ábrázolás eszközeivel – a gyermekek önkifejezésének legjelentősebb módja, hiszen verbális készségeik 3-6 éves korban még nem teljesen kialakultak. Ezért óvodásaink számára sokféle lehetőséget és technikát kínálunk az érzelmeik ilyen módon történő kifejezéséhez.

Alapelvünk:

Az ábrázoló tevékenység gyermekeink egyik alapszükséglete. Az óvodánkban nem az eredmény, hanem maga a tevékenység a fontos.

Az ábrázoló tevékenység különböző formái beépülnek gyermekeink játékába, játéktevékenységként is élnek csoportjaink mindennapjaiban.

Óvodásaink a környezetükből származó spontán vizuális ingerek és szervezett tapasztalatszerzési alkalmak hatására is fejlődnek, gazdagodnak.

Az ábrázoló tevékenységekkel, a téralakítás szabad lehetőségének biztosításával a tárgyi világ cselekvő birtokbavételét segítjük, alakítva igényüket az alkotásra, önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására.

Lehetőség szerint kerüljük a séma és témaadást.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek felismerésére.

Célunk:

- Gyermekeink igényének kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, esztétikai élmények befogadására.
- Az ábrázolás eszközeivel jelenítsék meg fantáziájukat, fejlődjön megfigyelőképességük, szín- és formaérzékük, díszítőérzékük, képi és konstruáló képességük.
- Bátran próbálkozzanak a technikákkal – kreatívan alkalmazzák, akár ötvözzék azokat, egyéni képességeik, érzelmeik szerint.

- Ismerjék és becsüeljék meg a nemes, természetes anyagokat, a népi kismesterségek, néphagyományok örök értékeit.
- Sajátítsák el a helyes ceruza-és ecsetfogatást.
- Becsüeljék saját és társaik alkotásait.
- Gyönyörködjenek a műalkotásokban, környezetünk szépségeiben.

Feladatunk:

- A vizuális önkifejezéshez az egész nap folyamán biztosítjuk minden csoportunkban a jó megvilágítású, megfelelő helyet, az egyénileg elegendő időt, valamint a jó minőségű eszközöket. Lehetőség van a különböző eszközök, anyagok tárolására.
Az udvaron is megteremtjük alkotásra a lehetőséget.
- Gyermekünk által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel helyezük el.
- Valódi élmények, változatos anyagok, technikák megismertetésén keresztül az alkotókedv felkeltése, megőrzése differenciáltan az egyéni képességhez igazodva. Mintázáshoz többféle anyagot is használunk (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A természetes anyagok tapasztalati úton történő megismertetése; a népi kis- mesterségek megszerettetése (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények...).
- Elsajátíttatjuk az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: - hosszú ujjú ruha feltűrése, - védőkötény használata, - asztalra védőterítő terítése.
- Fontosnak tartjuk megismertetni óvodásainkat az eszközök használatával, technikai alapelemekkel, eljárásokkal. Bal kezes gyermekeket nem erőltetjük jobb kézzel való munkálkodásra. Erre minden esetben figyelünk (pl.: Napsugár Gyermekház kézműves foglalkozásai).
- A gyermekek által létrehozott alkotásokat elfogadjuk, személyre szabottan, pozitívan értékeljük. Alkotásaikat megőrizzük, értéként kezeljük. Minden gyermeknek saját gyűjtődobozt biztosítunk (névvel, jellel, fényképpel ellátva).
- Esztétikus környezet megteremtésével lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermeki alkotások bemutatásra kerüljenek a csoportszobában, öltözői minigalérián, és megvalósuljon az esztétikai élmény befogadása. Ezáltal formálódik esztétikai érzékük, ízlésviláguk.
- Az évszakokként, jeles napjainkként változó óvodai környezetünk kialakításában gyermekeink tevékeny részt vesznek, alkotásaikat is felhasználva.
- Megteremtjük az alkalmait a műalkotásokkal, a népművészeti alkotásokkal, esztétikus tárgyi környezettel, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedésnek, melyre Szolnok város több lehetőséget kínál (Múzeum, Művésztelép, kiállító terem, Galéria)

A tevékenység gyakorlata:

Az alkotó tevékenységet a gyermek fontos kifejező eszközének tekintve – korszerű módszerek megválasztása mellett, ahol maga a tevékenység a fontos – a képességek fejlődése, az esztétikai érzékenység megalapozása az eredmény.

A gyermekeknek a csoportokban kialakított „műhely sarkokban” a játékidőben bármikor rendelkezésre állnak a különböző eszközök, anyagok, szerszámok, amelyeket szabadon használhatnak a megismert technikák gyakorlására, alkotásaik létrehozására. Az óvodapedagógus feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Az általunk szervezett alkotótevékenységek, technikák:

- építés síkban és térben
- mintázás – kézzel, koronggal és egyéb eszközökkel
- képalakítás fekvő, álló felületen – rajzolással, festéssel, kollázssal, montázssal, monotípiával, dúcnyomással, viaszkarcolással
- kézi munka – népi kismesterségek: szövés, fonás, kötélverés, gyöngyfűzés, nemezelés, gyertyaöntés-mártás, textilfestés, berzselés, írókázás, korongozás, hajtogatás, varrás.

„Bokréta” csoportközi foglalkozások:

- Célja: a 6-7 éves gyermekek néphagyomány ismeretének alakítása, bővítése, a népi kismesterségek megszerettetése, tevékenységközpontú értékátadással a szülőföld iránti szeretet kialakítása.

Tanulás az alkotó tevékenységekben:

A tanulási formák az alábbi sorrendben érvényesülnek:

1. Utánzásos és modellkövető magatartás a szokások kialakításában.
2. Spontán tapasztalatszerzés útján.
3. Gyakorlati probléma és feladatmegoldással.
4. Az óvodapedagógus által irányított megfigyeléssel, tapasztalatszerzéssel.
5. A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzéssel.

6.7. A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Alapelvünk:

A munka mindig célra irányuló tevékenység. Óvodánkban a munka jellegű tevékenységek fokozatosan és játékosan épülnek be gyermekeink mindennapjaiba.

Önkiszolgáló tevékenységeik végzése közben tapasztalatokat szereznek, melyek birtokában eljutnak a társakért, a csoport érdekében végzett munka jellegű tevékenységekig. Az önkiszolgálás, a növény- és állatgondozás, a környezet rendjének megtartása, az alkalmi megbízatások, a naposi munka, különböző viszonyulásokat (önmagam, mások) jelentenek. Minden önként vállalt munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti: megfigyeléseket végeznek, cselekvések során jutnak tapasztalatikhoz, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. Az eszközök, munkafogások, anyagok az élettelen és az élő természet összefüggéseinek, törvényszerűségeinek átélésére, saját tevékenységük hatásainak megismerésére adnak teret. Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek) elnevezések tanulása, gyakorlása során.

A munka, - mint szocializációs elem –a saját és mások elismerésére való nevelés, valamint a felelősségvállalás egyik formája, ezért irányításuk minden esetben buzdító, megerősítő.

Beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaiként, az információkat megértik a gyermekek.

Célunk:

- Szívesen vállaljanak önmagukért, magáért a tevékenységért, később a közösségért is munkát, egyéni megbízatásokat.

Feladatunk:

- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, a munka mennyiségét is fokról fokra növeljük.
- Biztosítjuk a munkához szükséges feltételeket: gyermek méretű eszközök, hely idő, légkör.
- A munka tudatos szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét, személyiségét.
- A munkavégzéshez kapcsolódó pozitív érzelmi viszony kialakítása érdekében a felnőttek magatartása példaértékű.
- Folyamatos, konkrét, pozitív, fejlesztő és reális értékelést végzünk.
- A munka a napi tevékenységek részét alkotja.

- Következetességünkkel szoktatjuk rá gyermekeinket arra, hogy vigyáznak és rendben tartásuk a szerszámokat és egyéb eszközöket.
- Személyes példamutatásunkkal óvodásainkat mindig a munka befejezésére ösztönözzük.
- A szülők figyelmét is felhívjuk, hogy vegyék komolyan, tartásuk tiszteletben gyermekük munkáját, megbízásait.

Óvodánkban jelen lévő munka jellegű tevékenységek:

- *Önkiszolgálás:* testápolás, öltözködés, étkezés, a környezet rendben tartása. Gyermekeink kezdetben segítségével, később önállóan végzik az önkiszolgáló tevékenységeket.
- *Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek:* eszközök előkészítése, sepregetés, teremrendezés, ágyazás stb. csoporttársakkal együtt, értük.
- *Alkalmi megbízások:* másik csoportnak – felnőttek üzenet küldése, felnőtt megkeresése óvodai épületen belül, terem díszítése.
- *Naposi és mosdó felelősi munka:* önként vállalt, közösségért végzett tevékenység, mely feladattudatot és figyelem összpontosítást igényel a gyermekek részéről. Óvodánkban 3 éves korú gyermekek még nem, 4-7 éves korúak már vállalhatnak, végezhetnek naposi munkát. A naposok számát befolyásolja a csoport létszáma, az elvégzendő munka mennyisége. A naposoknak és mosdófelelősnek elegendő, de teherbírásukat meg nem haladó feladatuk van.
- *Növény és környezet gondozása:* Óvodánkban ez a munkajellegű tevékenység az udvaron és a csoportszobában is folyhat, mely lehetőséget ad a gyermekeknek az élővilág és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására. Van olyan csoportunk, melyben akvárium található, van, amelyikben növény szimbiózis terrárium. Féltett kincsünk az óvoda főbejáratánál elhelyezett, paludárium, melyben halak életét figyelhetik meg a gyermekeink, és melyek gondozása az ő feladatuk.
Minden csoportunk rendelkezik apró konyhakerttel.
Ezen színterek rendben tartása tartalmuknál fogva rendszeres, folyamatos tevékenységet igényelnek. Általuk egyre több munkalehetőséget és megfigyelést biztosítunk gyermekeink számára. Fontosnak tartjuk minél több gyermek érdeklődésének felkeltését.
- *Termékek begyűjtése,* magvak csíráztatása, hajtatása során a természet körforgásának megfigyeltetése válik lehetővé.
- *Közös, ill. otthoni gyűjtemények elhelyezése a természetsarokban.*
- *Óvodánk udvara parkosított,* a ládába kihelyezett egygyári növények pótlásában a családok önként vállalnak részt. Az udvarrészek rendezése során a gyermekek esztétikai

érzékének fejlesztése (levágott fű, falevelek összegyűjtése, gereblyezés, szelektív hulladék gyűjtés) valósul meg.

- *Óvodánk udvaros-karbantartó munkatársának* bevonásával fiú óvodásaink számára férfi „modell” nyújtása.

7. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Tagintézményi pedagógiai programrészünk megvalósításával lehetőséget biztosítunk az alapprogramban az óvodáskor végére megjelölt várható fejlődési jellemzők elérésére;

Az általunk megfogalmazott célok, illetve gyermekkép alapján az alábbiak kiemelését tartjuk fontosnak:

- Gyermkeink egészségesek, érzelmileg kiegyensúlyozottak:
 - önfeledten játszanak,
 - szívesen, bátran, változatosan mozognak,
 - felszabadultan énekelnek,
 - élmény gazdagon verselnek, mesélnek, mondókáznak,
 - ötletgazdagon alkotnak,
 - tevékeny részesei a világ felfedezésének.
- Felismerik, és önállóan kielégítik, illetve késleltetik szükségleteiket.
- Nyitottak a társas kapcsolatokra, közösségi élményekre, együttműködésre.
- Pozitív kapcsolatban állnak környezetükkel; természeti, kulturális, emberi értékekkel, néphagyományokkal.
- Viselkedésük, magatartásuk, nyelvi – kommunikációs fejlettségük, gondolkodásuk alkalmas a következő életmód sikeres megkezdéséhez.

8. A GYERMEKEK SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSÉT SEGÍTŐ MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK

Alapelveink:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.

- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Célunk:

- A hatékony nevelés, fejlesztés melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése.

Feladatunk:

- Az intézményi szinten kialakított rend szerint megismerjük a gyermekek fejlettségét.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az oviKRÉTA felületén rögzíti, területenként értékeli.
- A megfigyelés, mérés eredményeire építve elkészítjük éves szinten a pedagógiai tervezőmunkánkat. Ezzel egy időben a lassabban haladó és a gyorsabban haladó gyermekek egyéni gondozásához egyéni fejlesztési terveket készítünk.
- Az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési folyamathoz kapcsolódóan a gyógypedagógus, óvodapszichológus kollégáktól az általuk nem ellátott gyermekek esetében is szakmai konzultációt, esetmegbeszélést kérhet.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert (DIFER) alkalmazunk.

9. A „VARÁZSCERUZA” SZAKMAI PROGRAMRÉSZÜNK MEGVALÓSÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ SZAKMAI FELADATAINK (5-6-7 ÉVES GYERMEKEINK)

Célunk:

- A 6-7 éves korú óvodában maradó gyermekeink számára, olyan differenciált nevelési hatások biztosítása, amellyel a tanulási kompetenciájukat fejlesztjük: különös tekintettel a kooperatív tanulási technikák, valamint a tanulás sikerességéhez nélkülözhetetlen szociális tanulás, szociális érzék, feladattudat, problémamegoldó gondolkodás, figyelem fejlesztése.

Megvalósítás formája:

- A vegyes életkorú csoportszervezésből adódóan a 6-7 éves korú, 4. évre óvodában maradó gyermekek fejlesztése a saját csoportjukban történik (november 01.-től május 31.-ig) a napirendben tudatosan tervezett irányított tevékenységek keretében: fonémahallás, szókincs bővítése, ritmusfejlesztés, társadalmi, egészségnevelési és környezeti témák feldolgozása, normák megbeszélése során.
- Gazdag tevékenység kínálat szervezésével természeti, - és társadalmi témák élményszerű feldolgozása csoportközi tevékenység formájában, éves terv alapján:
 - havi 1 alkalom „Kalandozások a természettudományok világában” - a külső világ tevékeny megismerése
 - havi 1 alkalom „Bokréta” - népi kismesterségek, néphagyományörzés
 - havi 1 alkalom „Moccanj!” – mozgásos tevékenység.
- Második félévben, januártól- májusig terjedő időszakban a délutáni pihenés időtartamában aktív tevékenységet szervezünk óvodán belül, - és kívül előre megtervezett módon:
 - a gyermek személyes adatainak biztos ismerete
 - a természeti és társadalmi környezet; a közvetlen élő- és növényvilágnak; az állatok és növények gondozásának ismerete
 - öltözködés és időjárás összefüggésének tudása
 - elemi mennyiségi ismeretek gyakorlása
 - a gyermekek szűkebb lakókörnyezetének ismerete, abban való eligazodása
 - Szolnok város jellegzetes épületeinek, intézményeinek megismerése
 - szülők munkahelyének, munkájának megismerése
 - Szolnok város működéséhez kapcsolódó szolgáltatók megismerése: Rendőrség, Mentők, Katasztrófavédelem, NHSZ
 - tapasztalatok szerzése az iskolai élete érintő eseményekről: iskolai nyílt nap, sportnap vagy játszóház keretében
 - iskolai élettel kapcsolatos témában projekt/tevékenység tervek készítése
 - a lakóhelyükhöz tartozó gyalogos és busszal történő közlekedés szabályainak tudatosítása.

Feladatunk:

- Az óvodapedagógus feladata, a meghatározott szervezeti forma és tartalom tervezése, hely, idő, eszköz biztosítása.
- Éves terv összeállítása és megvalósítása havi lebontásban.

- A szervezésben érintett résztvevőkkel való kapcsolatfelvétel, egyeztetés.

10. EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZEREK

10.1. ÓVODA-CSALÁD EGYÜTTMŰKÖDÉS

Alapelveink:

- A család és óvoda, a két nevelési tér – a nevelés két alapvető, legerősebb, leghatékonyabb tényezője – közös nevezőjének megtalálására törekszünk;
- A szülőkhez az együttnevelés szándékával, segítőkészséggel közelítünk, pedagógiai kultúrájuk fejlesztésével tapintatosan, türelmesen, empátikusan próbálkozunk;
- A szülők közvetlenül beleszólhatnak minden, a gyermekeinket érintő kérdésbe, bátran kérdezhetnek, véleményt nyilváníthatnak;
- A működő fórumokat, kapcsolattartási módokat mennyiségileg, minőségileg – folyamatosan – fejlesztjük.

Célunk:

- A család-óvoda kapcsolat erősítése a szülői kompetenciák növelésével.
- A család felé nyitott, a családi nevelést kiegészítő-óvodai szolgáltatás, partner kapcsolat működtetése - hatékony együttnevelés.

Feladatunk:

- Új tartalmi elemek: szolgáltatások, szabadidős tevékenységek, fórumok kidolgozása a szülőkkel közösen
- A demokratikus család-óvoda kapcsolat működtetése: feltétel nélküli, elfogadó légkör megteremtése, odaforduló magatartás gyakorlása, a szülői jogok gyakorlásához a feltételek megteremtése
- Az együttnevelés érdekében a családokkal folyamatosan megismertetjük a pedagógiai munkánk tartalmi elemeit. (heti tervek kihelyezése a faliújságra, havi, események, programok közzététele, gyűjtő munkába való bevonás stb.)

A már működő kapcsolataink mennyiségi és minőségi fejlesztésére törekszünk. A Szolnok Városi Óvodák Partneri Igény-, és Elégedettségmérési eredményei támpontot adnak a fejlődéshez és a továbblépéshez, illetve a működő rendezvényeink tartalmi megújításához.

Az együttműködés formái:

1. Előzetes családlátogatás

- Óvodába kerülés előtt az anamnézis felvétele;
- A bizalom elnyerése, szülő – gyermek szorongásának feloldása;
- Az óvónő – gyermek szeretetkapcsolat megalapozása;

2. Szükség szerinti családlátogatás /a 3-4 év folyamán, pl.: iskola előtt álló gyermekeknél/;

3. Befogadás - családtaggal /apa, anya, nagymama, testvér/ együttműködésével.

4. Szülői értekezletek

- Csoportos szülői értekezlet - Az egész csoport vagy egyes szülők /5-6 fős csoportok/ részére. Kiemelt nevelési témák feldolgozása /esetmegbeszélések, játékok/,
- Réteg szülői értekezletek - Új szülők részére: az óvoda nevelési programjának, házirendjének megismerése, gyermek csoportbeosztásának ismertetése.
Iskolába menő gyermekek szülei részére - praktikus tanácsok; iskolaérettség.
Vízhez szoktató programban résztvevő gyermekek szülei részére - a mozgásprogram ismertetése.
Tehetségműhelyben részt vevő gyermekek szülei részére.
„Varázsceruza” program (5-6-7 éves gyermekek) szüleinek tájékoztatása.

5. Szülői Fórumok:

- Előadások a családok egészséges életmóddal kapcsolatos szemléletének formálására.

6. Fogadóórák:

- évente 2 alkalommal (a szülők kérésére vagy az óvodapedagógusok kezdeményezésére) - személyre szóló tájékoztatás a gyermek fejlődéséről – a szülők kérdései ill., a fejlődési mutatók alapján. Az együttnevelés módjainak keresése, együtt gondolkodás a gyermek optimális fejlesztéséről. Ez esetenként a szülőnek a csoportban tett látogatásához kapcsolódik; a beszélgetés mindkét óvónő jelenlétében történik.

7. Játzóházak:

- évszakokhoz kapcsolódóan /évi 3 alkalommal/ a családok számára a szabadidő hasznos eltöltésére; kreatív ötletek nyújtására.
- a szülők és gyermekek ismerkedése saját és más óvónókkal – „más” körülmények között,
- népszokások, néphagyományok ápolása.

8. Kerti parti: (érdeklődés esetén)

- jótékonysági rendezvény az évente kitűzött óvodai fejlesztési cél megvalósítása érdekében,
- a szülők ismerkedése egymással,
- a szülők ismerkedése az óvónókkal „más” körülmények között.

A közös élmények a felnőttek közösségét /szülők, óvónók, dajkák/ erősítik.

9. Nyilvános ünnepeink:

- Mihály napi vásár
- Márton nap
- Adventi készülődés, játszóház
- Anyák napja,
- Nagyok búcsúztatása, - évváró
- Pünkösd, családi délután

10.2. KÜLSŐ PARTNERKAPCSOLATAINK, EGYÜTTMŰKÖDÉS

1. *Általános Iskolák* – Szolnoki II. Rákóczi Ferenc Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Körösi Csoma Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

2. *Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ*– a továbbképzések, pedagógus könyvtár

3. *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szolnoki Tagintézménye:*

- Szakértői Bizottság igénybevétele iskolaérettségi vizsgálat alkalmával
- Pszichológiai szaktanácsadás előadások, fórumok tartása
- Logopédus – vizsgálatok, fejlesztések

4. *Egészségügyi szolgáltató:*

- Óvoda – védőnő (éves munkaterv alapján)
- Fogászati szűrés (évi 2 alkalommal)

5. *SZKTT Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ:* a gyermekvédelmi felelős, és megbízott közreműködésével.

6. *Szolnok Megyei Jogú Város Intézményszolgálat*

7. *Közművelődési és közintézmények:*

- Szigligeti Színház, filmszínház
- Tájház – Szolnok Tabán
- Damjanich János Múzeum
- Művelődési Központok – *Aba-Novák Agóra Kulturális Központ, VOKE Csomóponti Művelődési Központ*
- Kiállítótermek
- NEFAG

- Uszoda
- Városi Sportcsarnok - Szabadidő és Sport Centrum
- Szolnoki Napsugár Gyermekház
- Verseyhy Ferenc Könyvtár
- NHSZ

8. *Tagintézmények* - előadások, fórumok, óvodai szintű rendezvények, „Jó gyakorlatok” megtekintése, gyermekek részére meghirdetett pályázatok.

FELHASZNÁLT IRODALOM

/A legfontosabb alapkümentumok, törvények, szakirodalmak/

- 1993. évi LXXIX. Törvény a közoktatásról
- 137/1996.(VIII.28.) Korm. rendelet – ONOAP módosítása
- 255/2009.(XI.20.) Korm. rendelet – ONOAP módosítása
- 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet – Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése
- 11/1994.(VI.8.) MKM rendelet - A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló óvodai integrációs program
- 611/1994.(VI.8.) MKM rendelet – A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése
- Törvénymódosítás 93/A – A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- 2003.évi CXXV. Törvény – Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény
- 2/2005.(III.1.) OM rendelet – Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelvei
- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet
- Eperjesy Barnáné – Zsámboki Károlyné: FREINET ITT ÉS MOST
- Mérei – V: Binet: Gyermeklélektan
- Ágoston – Nagy – Orosz: Mérések módszerek a pedagógiában. /Tankönyvkiadó Bp. 1979/
- Gergely Ildikó Mit, miért, hogyan, - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak /REDACT 2000, Oktatási és Szolgáltató Bt.
- Körmöczi Katalin: Óvodapedagógiai kislexikon Bp. 2005
- Szolnok Városi Óvodák Pedagógiai Programja /2025.június 13./
- 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet - Az Óvodai nevelés országos alapprogramja